

**UCHWAŁA NR XLIV/406/22
RADY MIEJSKIEJ W OZIMKU**

z dnia 28 marca 2022 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Ozimek na lata 2022 – 2025**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559), art.4¹ ust.2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021r. poz.1119 i 2469, z 2022 r. poz. 22 i 218) oraz art. 10 ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2020r. poz. 2050, z 2021 r. poz. 2469) Rada Miejska w Ozimku uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Ozimek na lata 2022-2025 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Ozimek na lata 2022-2025 jest realizowany przez Ośrodek Integracji i Pomocy Społecznej w Ozimku

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Ozimka.

§ 4. Traci moc Uchwała Nr XXXIX/351/21 Rady Miejskiej w Ozimku z dnia 25 października 2021r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2022 rok

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2022 roku.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Ozimku

Aldona Koczur

Załącznik do uchwały Nr XLIV/406/22
Rady Miejskiej w Ozimku
z dnia 28 marca 2022 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
GMINY OZIMEK
NA LATA 2022-2025**

Ozimek, 2022

Spis treści

Wprowadzenie	2
Podstawy prawne	5
Rozdział I – Diagnoza.....	6
Wstęp.....	6
Diagnoza – badanie dorosłych mieszkańców.....	6
Diagnoza – badanie dzieci i młodzieży	14
Rozpoznanie – ankieta dot. uzależnień behawioralnych.....	28
Wnioski i rekomendacje”	30
Rozdział II – Założenia i Adresaci Programu.....	34
Rozdział III – Realizatorzy Programu (posiadane zasoby).....	35
Rozdział IV – Cele Programu	36
Rozdział V – Zadania Programu i sposoby ich realizacji.	37
Rozdział VI – Finansowanie zadań.....	41
Rozdział VII –Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ozimku.....	42
Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	42
Zasady wynagradzania Członków Komisji.....	43
Rozdział VIII – Postanowienia końcowe.....	44

WPROWADZENIE

Ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r., poz. 2469), dokonano zmian dotyczących polityki państwa w zakresie szeroko rozumianej profilaktyki uzależnień. Dotychczas uchwalane przez gminy programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania od substancji psychoaktywnych (względnie: przeciwdziałania narkomanii), mogą być rozszerzone o kwestie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym (zgodnie z nowym brzmieniem art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Uzależnieniem behawioralnym, inaczej czynnościowym, nazywana jest grupa objawów związanych z wielokrotnym, długotrwałym i utrwalonym powtarzaniem konkretnej czynności. Działanie takie ma na celu zredukowanie złego samopoczucia i wewnętrznego napięcia poprzez osiągnięcie uczucia przyjemności, zaspokojenia, radości czy nawet euforii przez osobę wykonującą daną czynność. Często są to zachowania akceptowane społecznie. Przykładami uzależnień behawioralnych są: hazard, uzależnienie od komputera (oraz gier komputerowych), fonoholizm (uzależnienie od telefonu komórkowego), zakupoholizm, ortoreksja (nadmierna koncentracja na zdrowym odżywianiu).

Uzależnianie od alkoholu, jak również uzależnianie od narkotyków bądź substancji psychoaktywnych, są z kolei uzależnieniami fizjologicznymi. Tego rodzaju uzależnienia są charakteryzowane jako nabyta silna potrzeba stałego zażywania określonych substancji, odczuwana jako szereg dolegliwości fizycznych.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, samorząd gminny jest zobowiązany do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. W szczególności zadania te obejmują:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych,
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo--wychowawczych i socjoterapeutycznych.

4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

W kontekście nowego brzmienia art. 4¹ ust. 2, planując działania w ramach Gminnego Programu, należy jednocześnie uwzględnić zadania wskazane do realizacji przez Narodowy Program Zdrowia 2021-2025. Jednym z celów operacyjnych jest „Profilaktyka uzależnień” (Cel operacyjny nr 2), do którego przypisano następujące zadania:

1. Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom;
2. Monitorowanie i badania problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów, używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu);
3. Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień;
4. Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego;
5. Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin;
6. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie;
7. Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich.

Wobec wszystkich wymienionych zadań jako jednego z realizatorów wymieniono jednostki samorządu terytorialnego.

Niniejszy Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z tychże uzależnień. Jest także dostosowany do

specyfiki problemów występujących w gminie Ozimek i uwzględnia lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym. Zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie gminy mają charakter długofalowy i stanowią kontynuację wcześniej podejmowanych działań, co w dużym stopniu warunkuje ich skuteczność. Należy nadmienić, iż niniejszy Program może być modyfikowany w przypadku uzasadnionych potrzeb związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów dot. uzależnień, uchwałami Rady Miejskiej w Ozimku.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, realizatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej albo centrum usług społecznych. W przypadku Gminy Ozimek realizatorem będzie Ośrodek Integracji i Pomocy Społecznej w Ozimku. Jednakże, aby zapobiegać negatywnym zjawiskom społecznym, należy włączyć do współpracy/współrealizacji Programu niżej wymienione podmioty:

1. Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
3. Ośrodek Profilaktyki w Ozimku
4. Punkt Konsultacyjny,
5. Placówki oświatowe;
6. Placówki zdrowia;
7. Pozostałe podmioty i jednostki, funkcjonujące w zakresie realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, które swoimi działaniami mogą wesprzeć ww. jednostki.

Swoimi działaniami wskazane podmioty są zobowiązane dążyć do zmniejszenia szkód zdrowotnych, społecznych i prawnych związanych z nadużywaniem alkoholu, jak również pozostałymi uzależnieniami.

PODSTAWY PRAWNE

Podstawy prawne opracowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Ozimek na lata 2022-2025

Ustawy:

1. z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm. – szczególnie w zakresie zmian wynikających z ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. z 2021 r., poz. 2469);
2. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050, ze zm.);
3. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249);
4. z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r., poz. 1956 ze zm.);
5. z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. z 2021 r. poz. 711 ze zm.);
6. z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559);
7. z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057, ze zm.)

Programy krajowe:

1. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 (Rozporządzenie Rady Ministrów dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 – Dz. U. z 2021 r., poz. 642);
2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 (Uchwała nr 183 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 M.P. z 2021 r. poz. 1204).

Inne:

Uchwała Nr XXXIX/349/21 Rady Miejskiej w Ozimku z dnia 25 października 2021 r., w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ozimek na lata 2022-2030.

ROZDZIAŁ I – DIAGNOZA

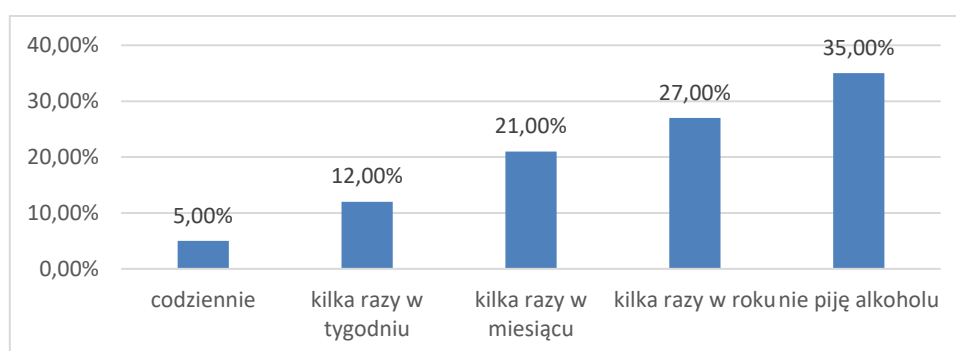
Wstęp

Konkretne działania profilaktyczne w zakresie uzależnień wymagają wiedzy o rozmiarach i charakterze zjawiska. Źródłem informacji dotyczących skali problemów alkoholowych i narkotykowych na terenie Gminy Ozimek jest Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy oraz informacje z instytucji, których charakter działalności jest ściśle powiązany z problematyką uzależnień. Dodatkowo, w zakresie rozpoznania problematyki uzależnień behawioralnych, przeprowadzona została ankieta, m.in. wśród pracowników Ośrodka Integracji i Pomocy Społecznej.

Wskazana Diagnoza została przeprowadzona w 2021 r., a w badaniu łącznie wzięło udział 654 osoby (100 dorosłych mieszkańców, 534 uczniów szkół podstawowych i 20 sprzedawców alkoholu). Badanie odnosiło się między innymi do problemów spożywania alkoholu, jak również zażywania narkotyków.

Diagnoza – badanie dorosłych mieszkańców

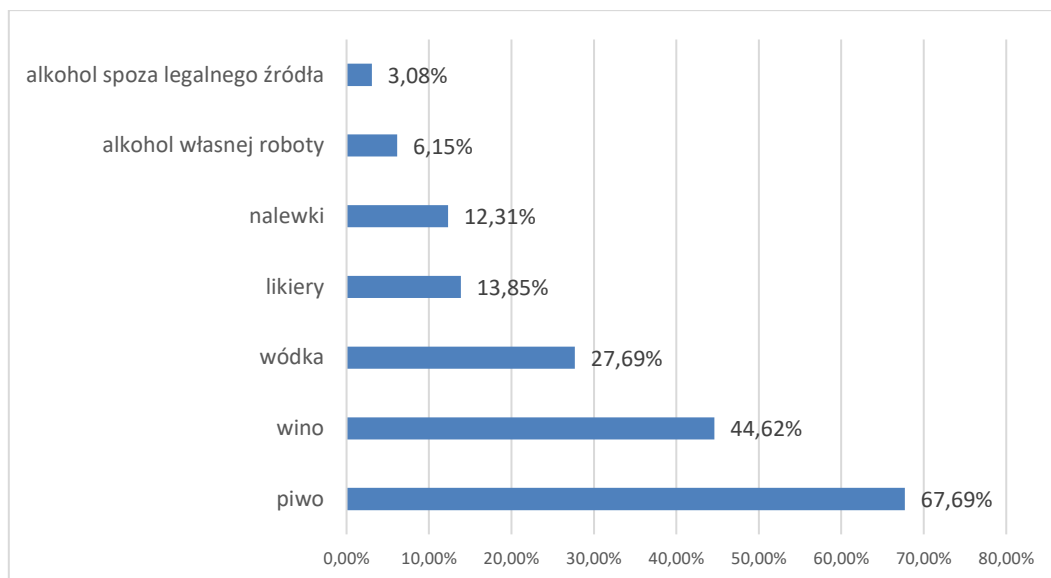
Na początku badań, ankietowanych poproszono o wskazanie, jak często piją alkohol. 5,00% respondentów przyznało, że spożywa alkohol codziennie lub pije kilka razy w tygodniu (12,00%). Kilka razy w miesiącu alkohol spożywa 21,00% osób, a 27,00% kilka razy w roku. Należy zwrócić uwagę, iż 35,00% osób przyznało, że nie pije w ogóle alkoholu. Ukazuje to, iż problem alkoholowy w gminie istnieje lecz w małym stopniu.

Jak często spożywa Pan/i alkohol?

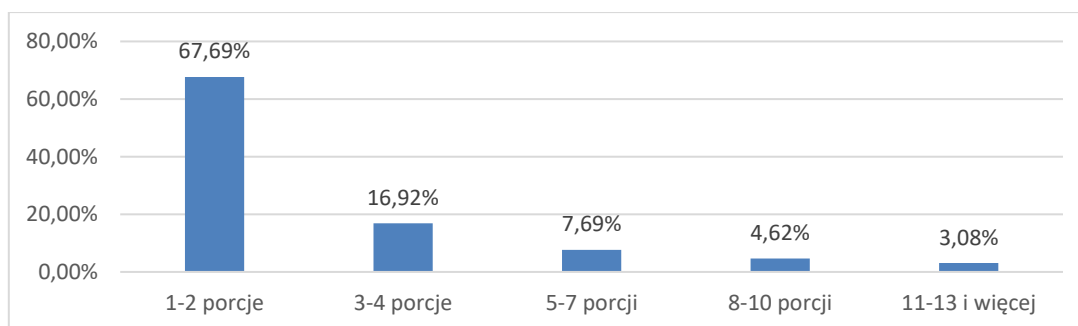
Ankietowani, którzy przyznali, iż spożywają alkohol, najczęściej sięgają po: piwo (67,69%), wino (44,62%), wódkę (27,69%), likiery (13,85%), nalewki (12,31%), alkohol własnej roboty (6,15%) oraz alkohol spoza legalnego źródła (3,08%).

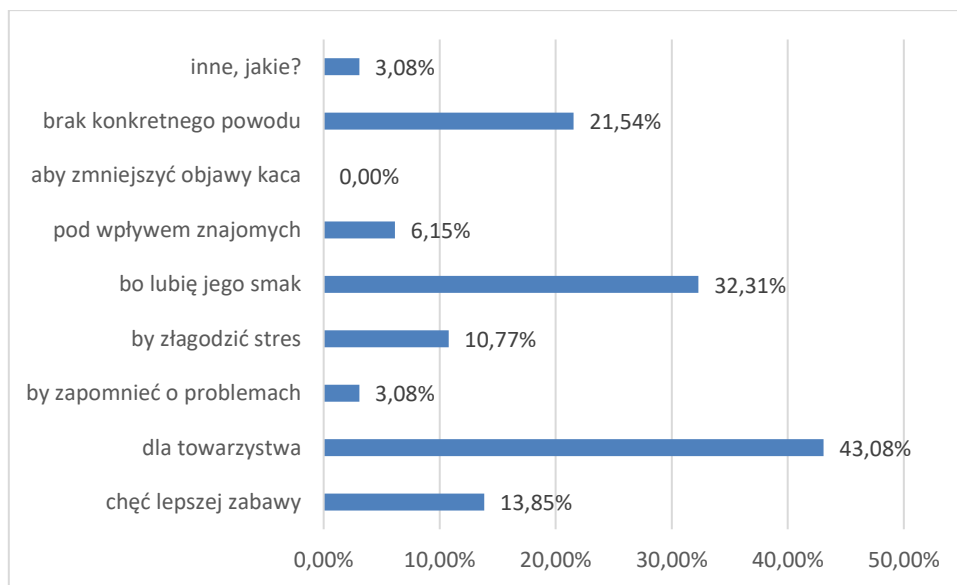
Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?

Dodatkowo 67,69% ankietowanych wybrało odpowiedź, iż spożywa od 1 do 2 porcji alkoholu jednorazowo. 16,92% respondentów przyznało, iż wypija od 3 do 4 porcji alkoholu w ciągu dnia, w którym go spożywa, następnie od 5 do 7 porcji alkoholu wypija 7,69% osób. Jedynie 4,62% osób spożywa od 8 do 10 porcji alkoholu, a od 11-13 i więcej porcji spożywa 3,08% osób.

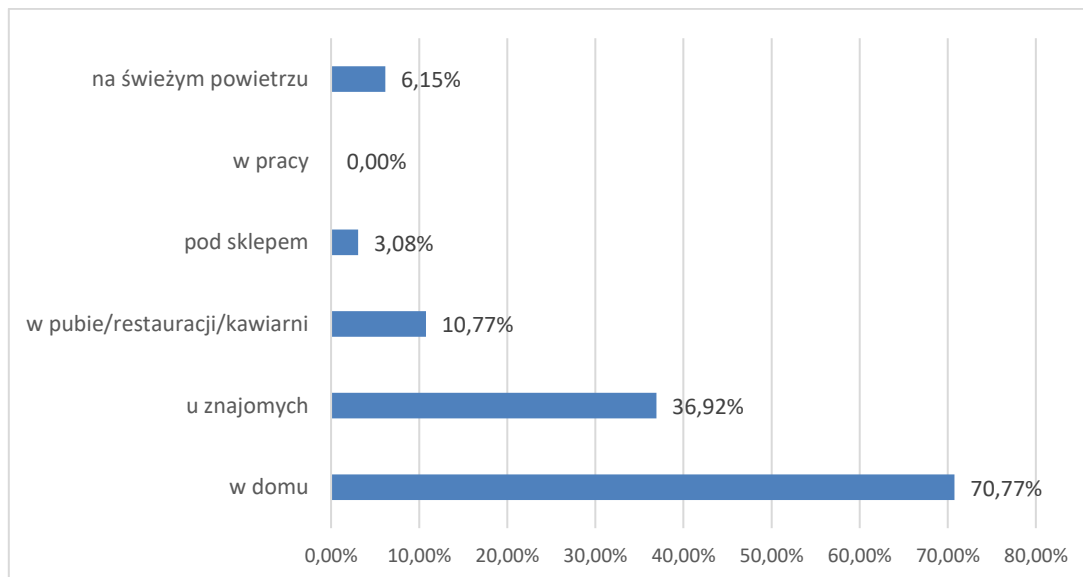
Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).

Badani mieszkańcy sięgają po alkohol najczęściej, dla towarzystwa (43,08%), bo lubią jego smak (32,31%) oraz z braku konkretnego powodu (21,54%). W odpowiedzi „inne, jakie?” (3,08%) nie wymieniono nic konkretnego.

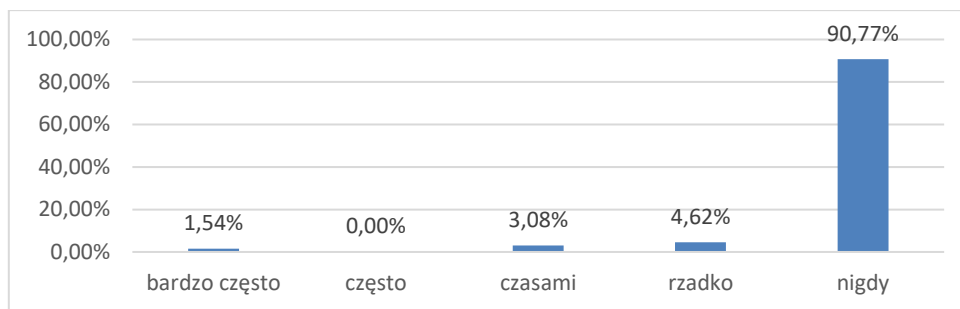
Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

Dodatkowo, można zauważyć, że dorośli badani mieszkańcy najczęściej spożywają alkohol w domu (70,77%), u znajomych (36,92%), w pubie/restauracji/kawiarni (10,77%), a także na świeżym powietrzu (6,15%) i pod sklepem (3,08%).

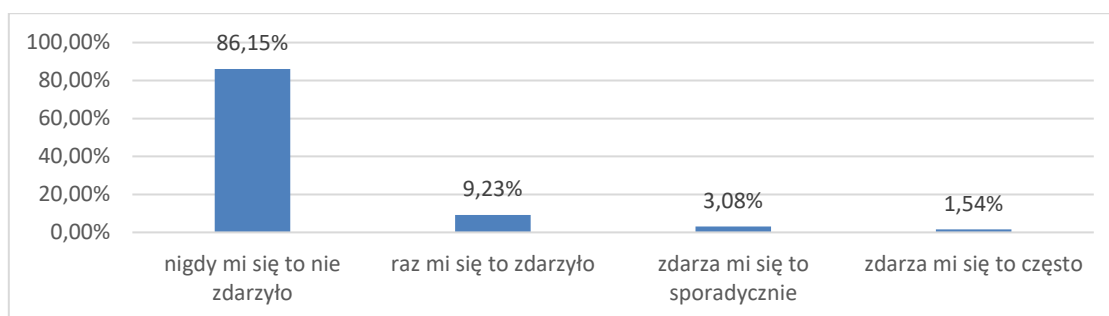
Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?

Co więcej, 90,77% ankietowanych nigdy nie wykonywało swoich obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu.

Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

Problem jazdy pod wpływem alkoholu to kolejna analizowana kwestia. 9,23% ankietowanych przyznało, iż raz zdarzyło im się kierować pojazdem po spożyciu alkoholu, następnie 3,08% osób zdarzało się to sporadycznie, a 1,54% badanych przyznaje, że takie sytuacje mają miejsce często. 86,15% osób ankietowanych stwierdziło, że nigdy nie byli w sytuacji prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu.

Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

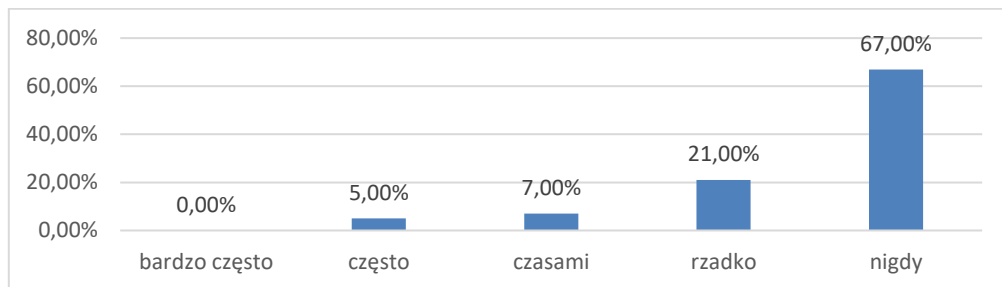
Ponadto 96,92% respondentów nigdy nie miało do czynienia z Policją podczas zatrzymania za prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu.

Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?

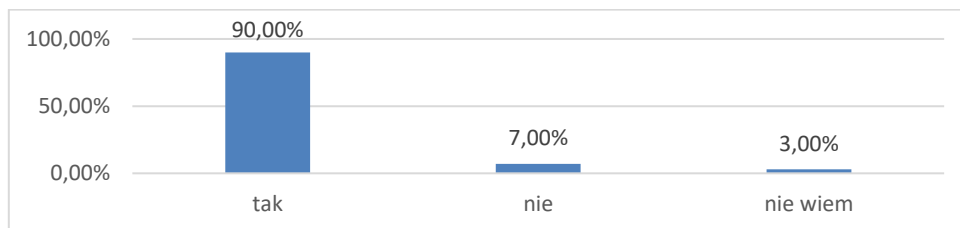
Respondenci nie tylko sami wsiadają za kierownicę pod wpływem alkoholu, ale również niektórym osobom zdarzyło się być świadkami takiej sytuacji. 7,00% osób widziało czasami sytuacje,

w których ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu. 21,00% respondentów przyznało, że widuje takie sytuacje, ale rzadko, a 5,00% uważa, że zdarza się to często. 67,00% ankietowanych nigdy nie widziało takiej sytuacji.

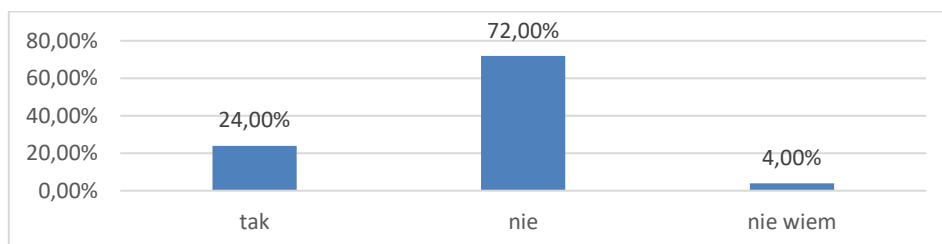
Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

Dobłą wiadomością jest fakt, iż 90,00% ankietowanych mieszkańców wie, że picie alkoholu przez kobiety w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka, natomiast 7,00% ankietowanych twierdzi odwrotnie. Dodatkowo 3,00% osób nie ma zdania na ten temat.

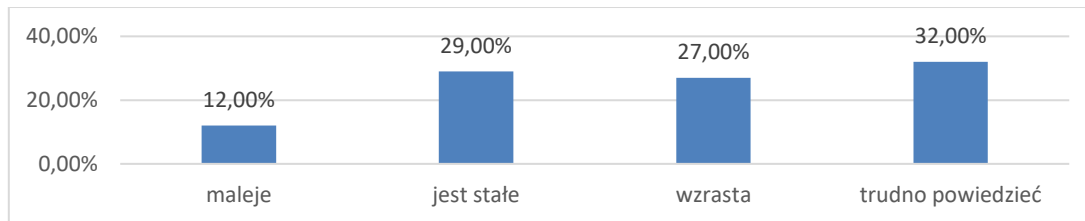
Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

Ankietowani mieszkańcy zapytani o to, czy widują kobiety w ciąży, które spożywają alkohol na terenie Gminy Ozimek stwierdzili w większości (72,00%), że takie sytuacje się nie zdarzają. 24,00% osób twierdzi, że widywało kobiety w ciąży, w takich sytuacjach. Pozostałe 4,00% nie jest w stanie udzielić odpowiedzi na zadane pytanie.

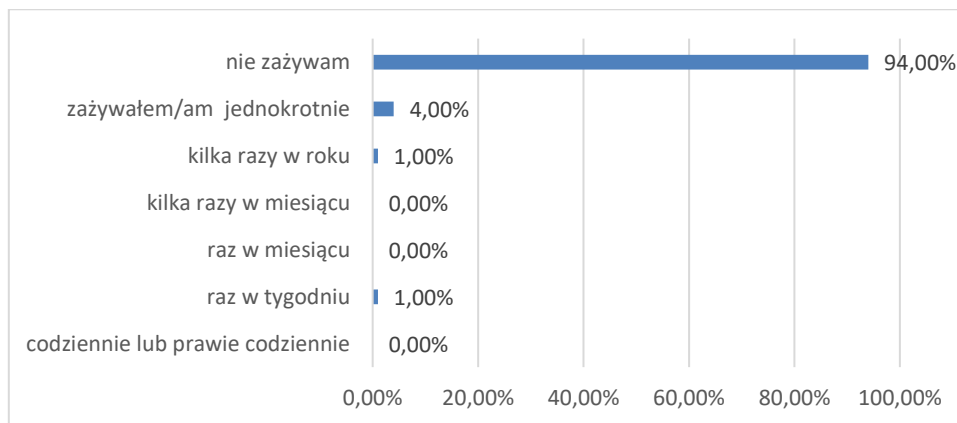
Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?

Jeśli chodzi o skalę spożycia alkoholu w Gminie Ozimek, to 27,00% mieszkańców przyznało, iż na przestrzeni ostatnich lat, spożycie alkoholu w ich opinii wzrasta. 29,00% ankietowanych stwierdziło, że spożycie alkoholu ich zdaniem jest stałe, zaś 12,00%, że maleje. 32,00% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

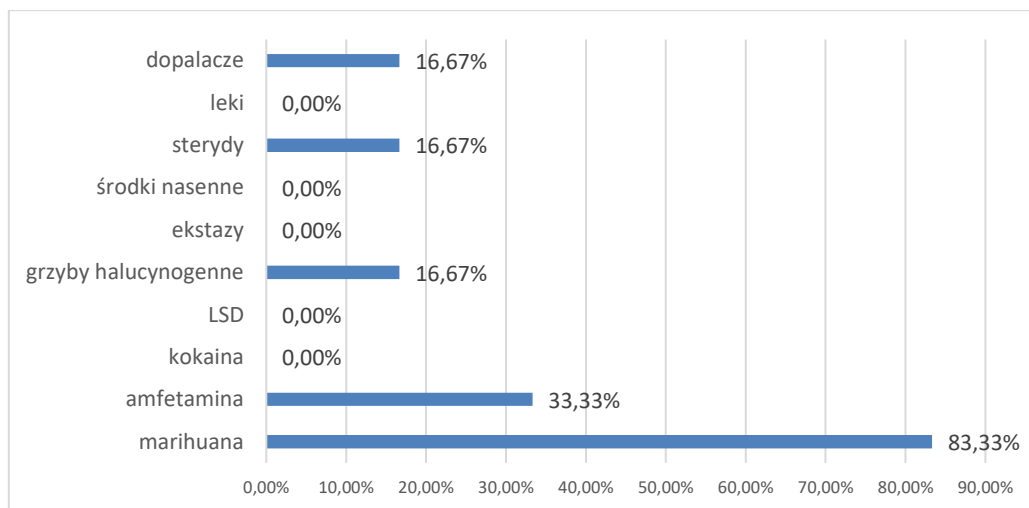
Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości?

Kolejnym, poruszonym w Diagnostyce problem, był problem używania narkotyków z perspektywy dorosłych mieszkańców. Celem było oszacowanie skali zjawiska zażywania substancji psychoaktywnych w Gminie Ozimek oraz sprawdzenie stanu wiedzy dorosłej społeczności dotyczącej powyższego problemu. Jak wynika z zebranych danych, 94,00% osób nie zażywa żadnych środków psychoaktywnych. Natomiast pozostali przyznali, że zażywają/zażywali narkotyki: jednokrotnie (4,00%) oraz kilka razy w roku i kilka razy w tygodniu (1,00%).

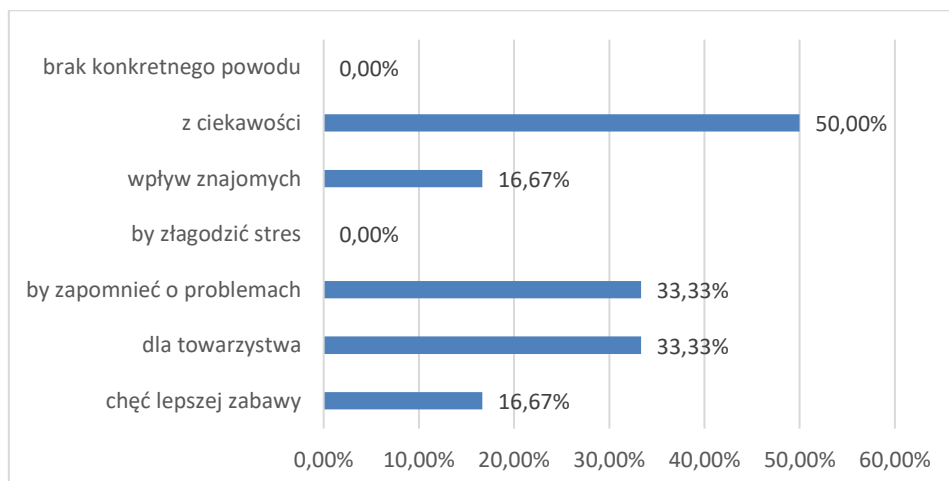
Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)?

Mieszkańcy, którzy przyznali, że kiedykolwiek zażywali narkotyki, używali następujących substancji: marihuana (83,33%), amfetamina (33,33%) oraz po 16,67% - dopalacze, sterydy i grzyby halucynogenne.

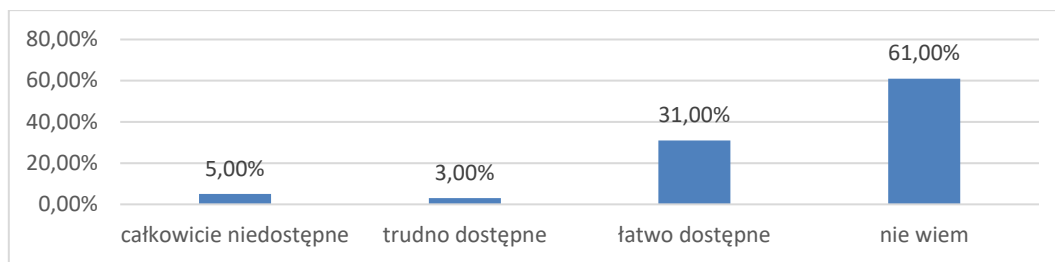
Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?

Mieszkańców, którzy wskazali, że zażywali kiedykolwiek narkotyki zapytano również z jakich powodów sięgali po substancje psychoaktywne. 50,00% ankietowanych mieszkańców Gminy Ozimek wskazało, że z ciekawości, a po 33,33% wskazało: dla towarzystwa oraz, by zapomnieć o problemach. Po 16,67% ankietowanych zażywało narkotyki pod wpływem znajomych oraz dla lepszej zabawy.

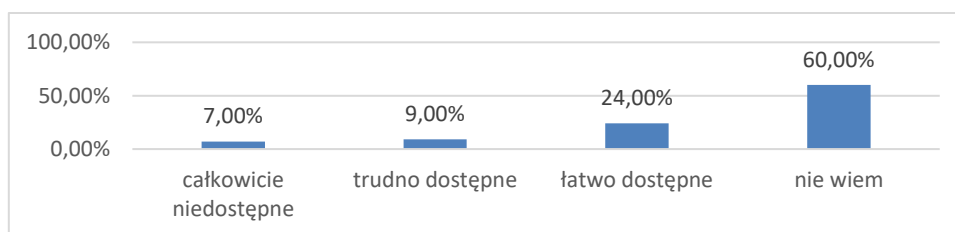
Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne?

Analizując dostępność narkotyków w Gminie Ozimek można zauważyć, iż większość ankietowanych mieszkańców nie ma wiedzy na temat dostępności tych substancji (61,00%), natomiast 31,00% osób uważa, że są łatwo dostępne. Kolejno, 3,00% ankietowanych odpowiedziało, że narkotyki są trudno dostępne lub, że te substancje są całkowicie niedostępne (5,00%).

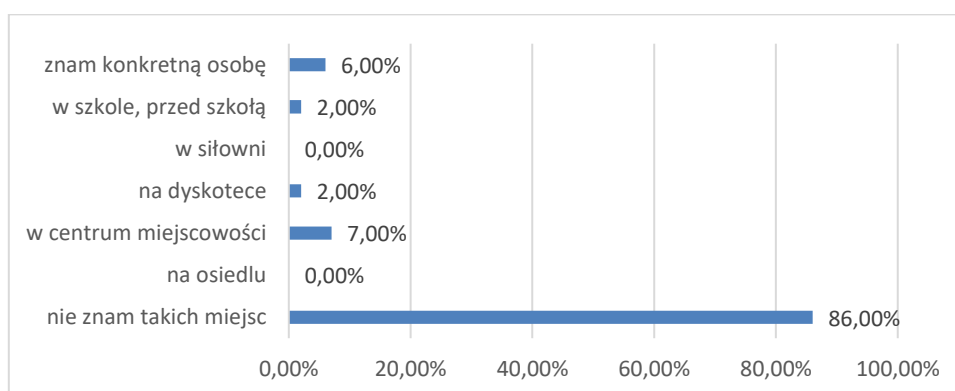
Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

Podobnie wygląda dostępność dopalaczy z punktu widzenia ankietowanych mieszkańców. Większość osób nie ma wiedzy na temat możliwości pozyskania dopalaczy na terenie ich miejscowości (60,00%). Środki te są łatwo dostępne dla 24,00% mieszkańców oraz trudno dostępne dla 9,00%. 7,00% uważa, iż są całkowicie niedostępne.

Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

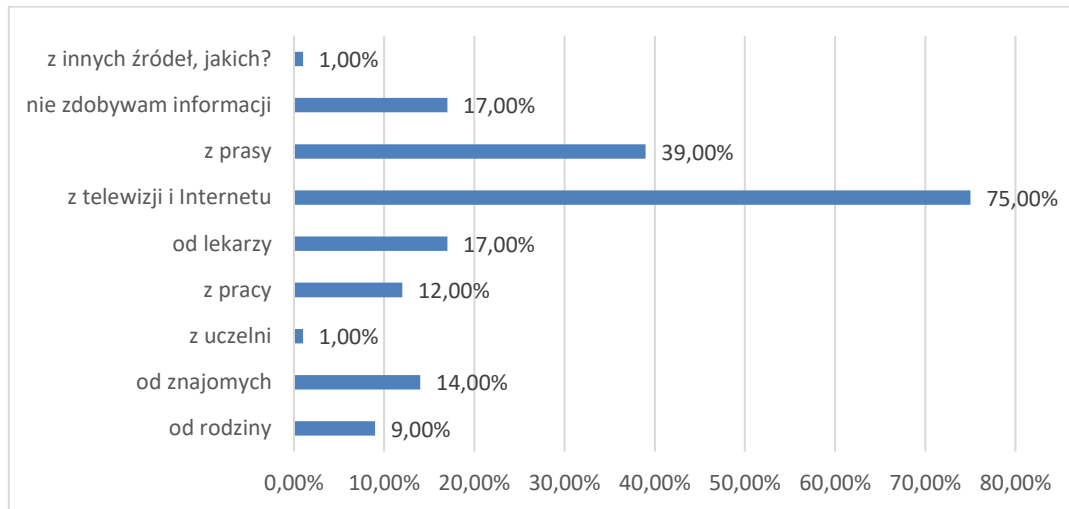
Zdecydowana większość respondentów również nie zna miejsc, gdzie można kupić substancje psychoaktywne (86,00%).

Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

Następnie, ankietowani zostali zapytani, skąd czerpią wiedzę dotyczącą konsekwencji nadużywania substancji psychoaktywnych. Najwięcej mieszkańców stwierdziło, że czerpie wiedzę między innymi z telewizji i Internetu (75,00%), z prasy (39,00%) lub nie zdobywają informacji na ten

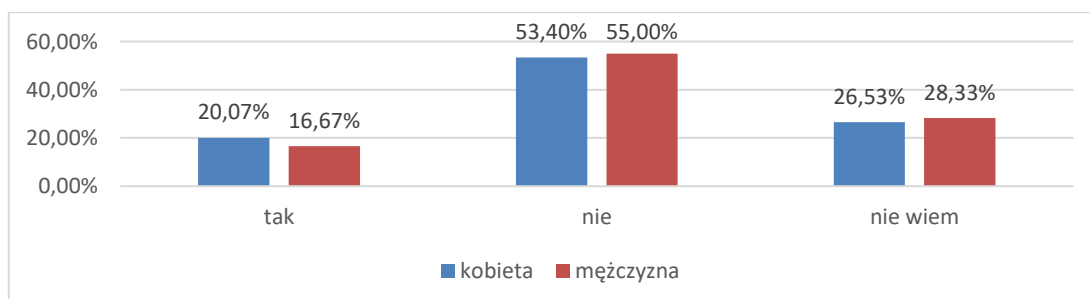
temat (17,00%). W odpowiedzi „z innych źródeł, jakich?” (1,00%) osoby ankietowane wskazały na fachową literaturę.

Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?

Diagnoza – badanie dzieci i młodzieży

Na początek młodych respondentów zapytano, czy ich zdaniem, ich rówieśnicy piją alkohol. Zdaniem uczniów płci męskiej (16,67%) ich rówieśnicy piją alkohol, 28,33% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a 55,00% uczniów twierdzi, że ich rówieśnicy nie piją alkoholu. Dziewczynki w 53,40% stwierdziły, że ich koledzy i koleżanki nie piją alkoholu. 20,07% młodych kobiet uważa, że picie alkoholu przez rówieśników jest zjawiskiem powszechnym. Natomiast uczennice w 26,53% przypadków nie udzieliły jednoznacznej odpowiedzi. Poniższy wykres przedstawia obrazowo zebrane wyniki:

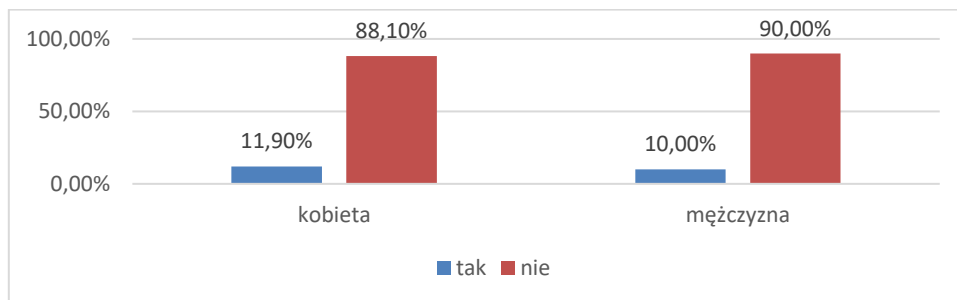

Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

Następnie uczniów zapytano, czy próbowali kiedykolwiek sięgać po alkohol. Na wykresie możemy zaobserwować, że chłopcy w 90,00% oraz dziewczęta w 88,10% przypadków, nigdy nie

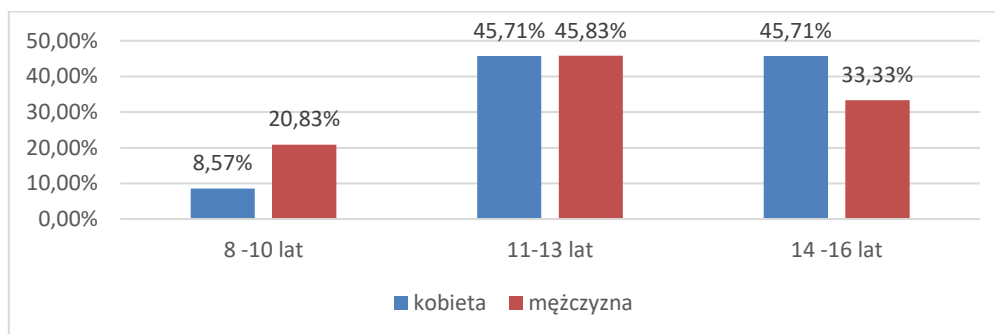

próbowali alkoholu. Do spożywania alkoholu przyznało się 11,90% dziewczynek oraz 10,00% chłopców¹.

Czy próbowałeś/aś pić alkohol

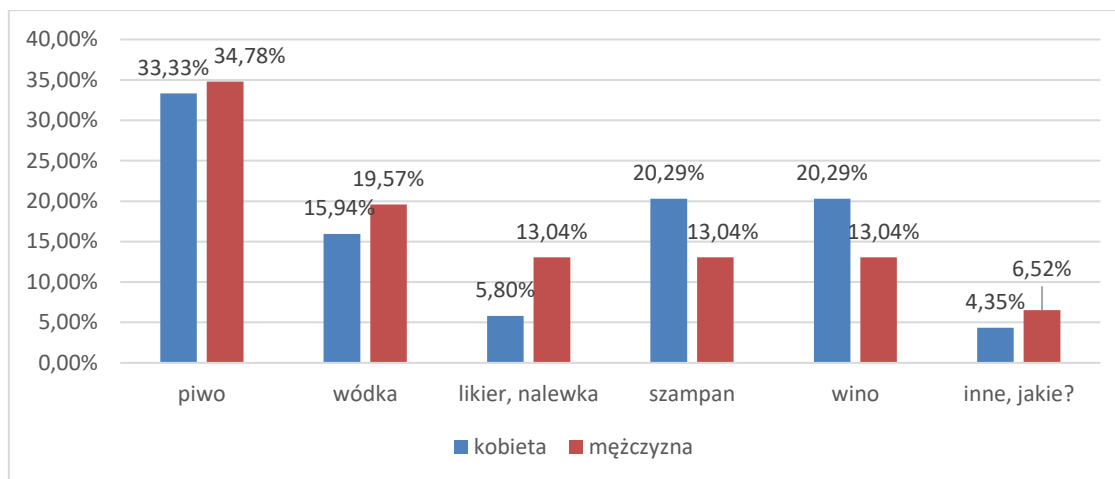
Młodzi mieszkańcy, którzy mieli już kontakt z alkoholem przyznają, iż po raz pierwszy próbowali tej substancji najczęściej w wieku 11-13 lat (45,83% chłopców, 45,71% dziewczynek). Następnie chłopcy spożywali alkohol w wieku 14-16 lat (33,33%) oraz w wieku 8-10 lat (20,83%). Dziewczynki wskazywały również na przedział wiekowy od 8 do 10 lat (8,57%) oraz od 14 do 16 lat (45,71%).

W jakim wieku zacząłeś/zaczęłaś pić alkohol?

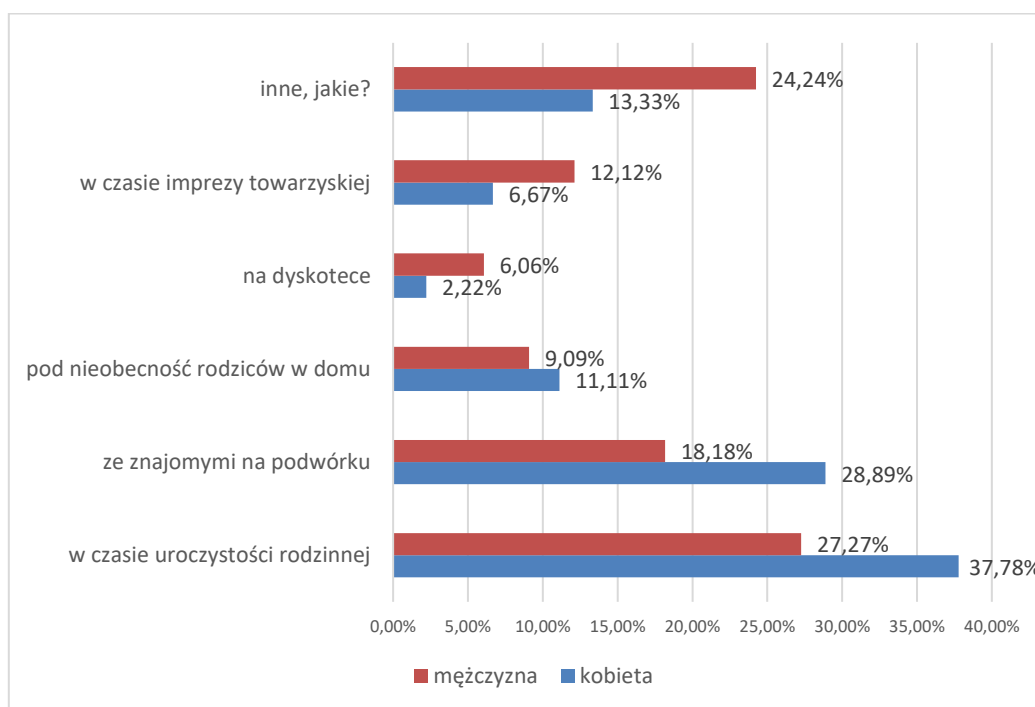
Uczniów, którzy przyznali, że kiedykolwiek spożywali alkohol, zapytano również, jaki rodzaj alkoholu zdarzyło im się próbować. Najpopularniejszą odpowiedzią było piwo (34,78% chłopców, 33,33% dziewczynek), wino (13,04% chłopców, 20,29% dziewczynek), wódka (19,57% chłopców, 15,94% dziewczynek) oraz szampan (13,04% chłopców, 20,29% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (6,52% chłopców, 4,25% dziewczynek), młodzi mieszkańcy wymieniali: piwo bezalkoholowe oraz jagermeister.

¹ 35 dziewczynek, 24 chłopców.

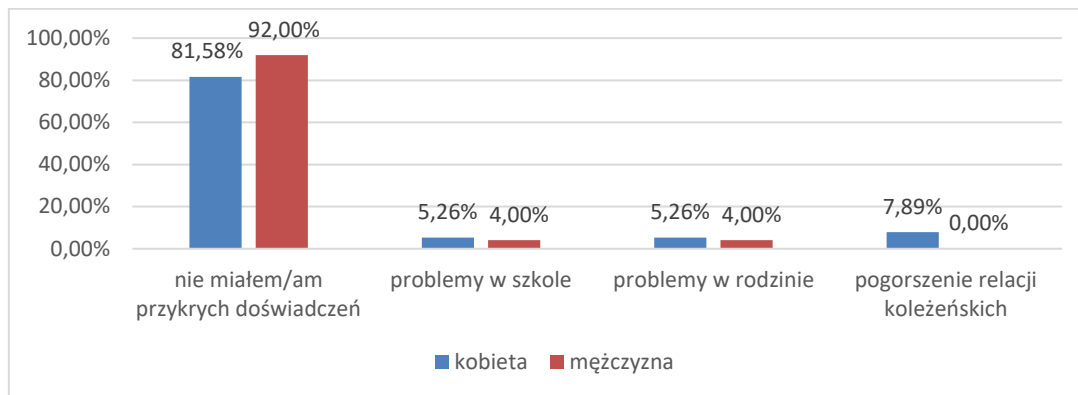
Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś?

Ankietowani uczniowie deklarują, że najczęściej po raz pierwszy próbowali alkoholu w czasie uroczystości rodzinnej (27,27% chłopców, 37,78% dziewczynek), ze znajomymi na podwórku (18,18% chłopców, 28,89% dziewczynek), czy też pod nieobecność rodziców w domu (9,09% chłopców, 11,11% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (24,24% chłopców, 13,33% dziewczynek), respondenci wskazywali na: uroczystości takie jak wesele, przy obecności rodziców oraz na wakacjach.

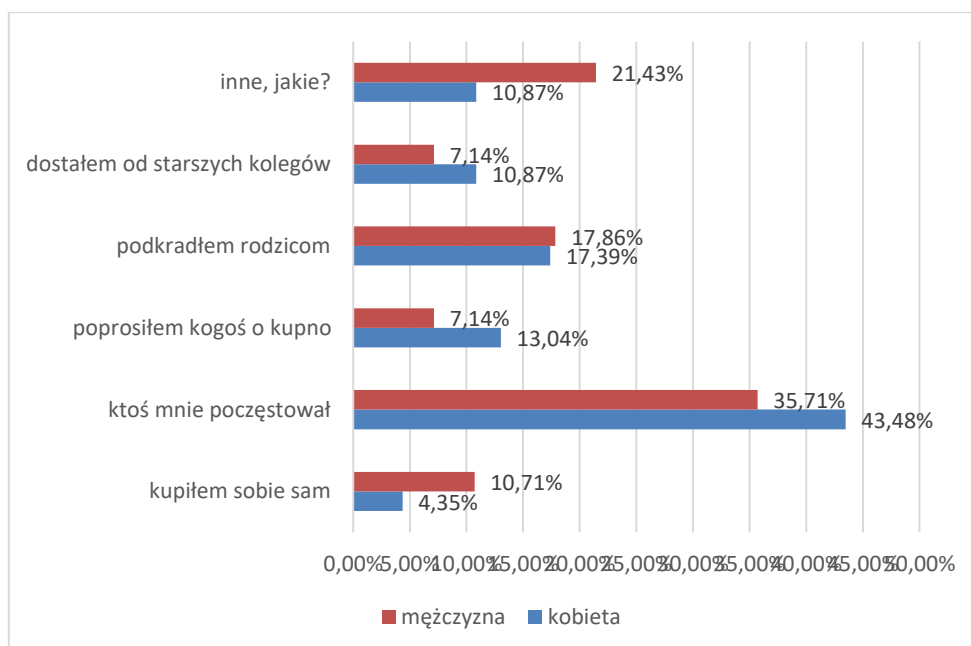
W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

Młodzi mieszkańcy zapytani o jakiegokolwiek przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu, odpowiedzieli niemal jednogłośnie, że nie doświadczyli żadnych negatywnych skutków picia alkoholu (92,00% chłopców, 81,58% dziewczynek).

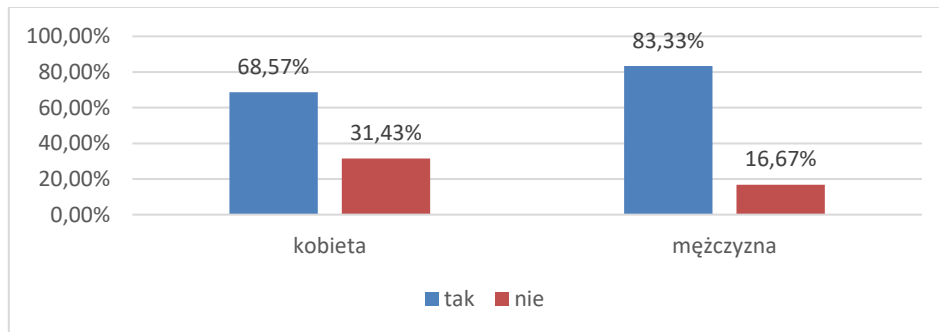
Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?

Na pytanie, w jaki sposób uczniowie otrzymywali alkohol 35,71% chłopców oraz 43,48% dziewczynek odpowiedziało, że zostali przez kogoś poczęstowani. Wskazywali również, że prosili kogoś o kupno alkoholu (7,14% chłopców, 13,04% dziewczynek) oraz podkradli alkohol rodzicom (17,86% chłopców, 17,39% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (21,43% chłopców, 10,87% dziewczynek), młodzi uczniowie pisali, że zostali poczęstowani alkoholem przez rodziców, czy też przez innych członków rodziny.

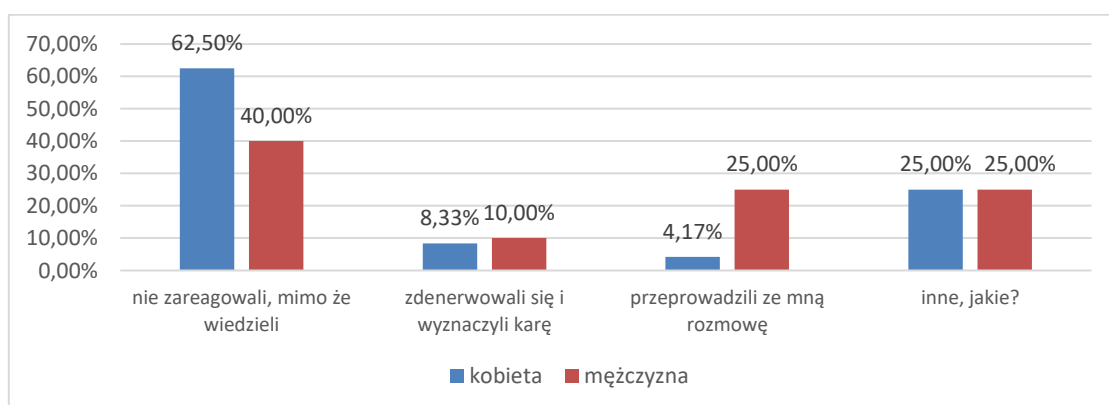
Jak otrzymałeś/aś alkohol?

Dodatkowo uczniowie, którzy mieli już kontakt z alkoholem zostali zapytani, czy ich rodzice wiedzą o tym fakcie. Co ciekawe, 83,33% chłopców oraz 68,57% dziewcząt przyznało, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu. Pozostałe 16,67% chłopców oraz 31,43% dziewczynek uważa, że ich rodzice nie są świadomi tego faktu.

Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś/aś pić alkohol?

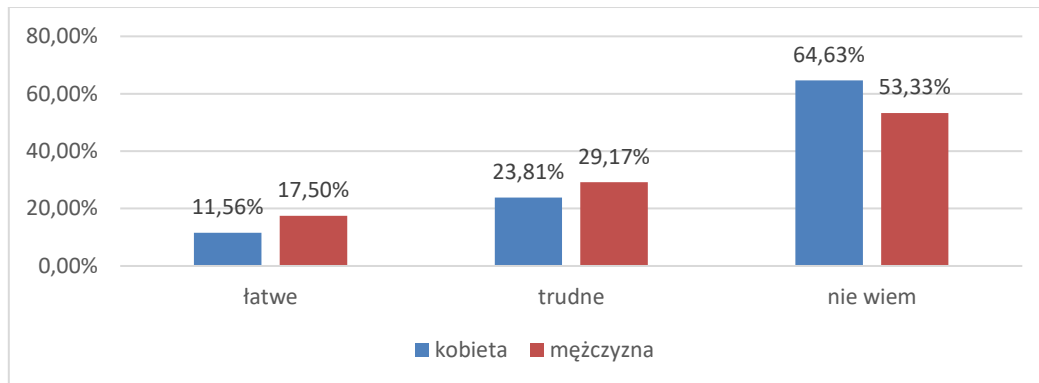
Młodym mieszkańcom mającym styczność z alkoholem zadano pytanie o reakcję ich rodziców. Większość badanych stwierdziło, że rodzice nie zareagowali na ten fakt (40,00% chłopców, 62,50% dziewczynek) oraz przeprowadzili z nimi rozmowę (25,00% chłopców, 4,17% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (po 25,00%), ankietowani napisali: „zapytałam się czy mogę spróbować (rodzice) dali mi trochę”, „mój ojciec dał mi kieliszek jakiegoś alkoholu miał tego pełną świadomość to on mnie poczęstował”, „nic nie zrobili ponieważ był to tylko raz jeden łyk”, „uznali, że to normalne w moim wieku i kazali mi po prostu nie przesadzać” oraz „wiedzieli o zaistniałej sytuacji i nie mieli pretensji bo sami dali mi spróbować”.

Jak Twoi rodzice zareagowali na spożywanie przez Ciebie alkoholu?

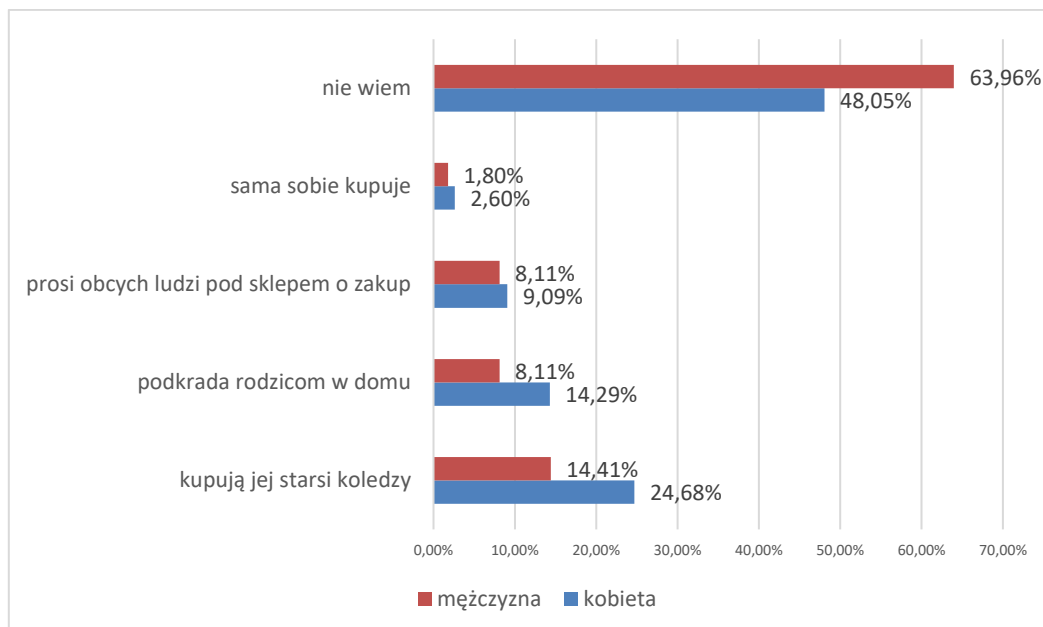
Zdania wszystkich uczniów na temat łatwości zdobycia alkoholu w ich miejscu zamieszkania są podzielone. 29,17% chłopców oraz 23,81% dziewczynek przyznało, że alkohol jest trudny do zdobycia

w ich miejscowości. Następnie 17,50% chłopców oraz 11,56% dziewczynek stwierdziło, że kupno alkoholu jest łatwe na terenie Gminy Ozimek. Pozostałe 53,33% chłopców, a także 64,63% dziewczynek nie ma zdania na ten temat, może to świadczyć o tym, że nie są oni zainteresowani kupnem lub zdobyciem alkoholu.

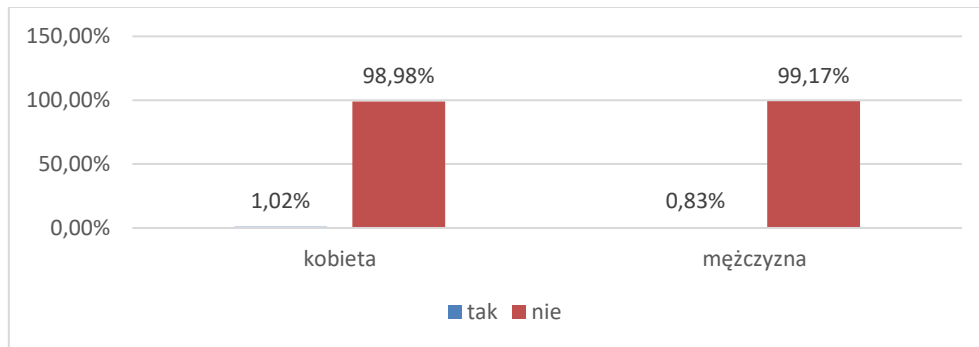
Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to?

Dodatkowo, uczniowie wymieniali jak ich rówieśnicy mogą zdobywać alkohol. Najczęściej w opinii uczniów kupują go starsi koledzy (14,14% chłopcy, 24,68% dziewczynek) natomiast pewien odsetek uczniów (63,96% chłopców oraz 48,05% dziewczynek) udzielił odpowiedzi „nie wiem”. Może to świadczyć o tym, że nie są oni zainteresowani tematem spożywania alkoholu.

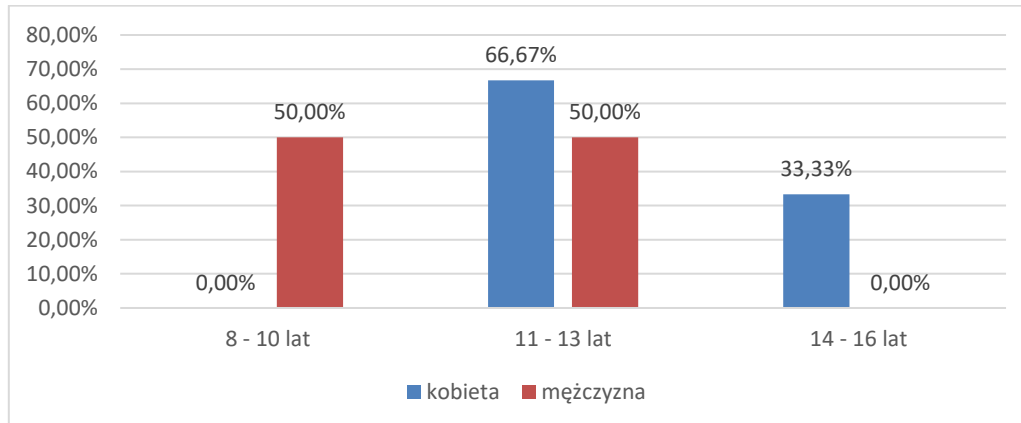
Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol?

Kolejno, młodych respondentów zapytano, czy próbowali kiedykolwiek zażywać narkotyki. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 99,17% chłopców i 98,98% dziewczynek nigdy nie próbowało substancji psychoaktywnych. Do zażywania narkotyków, dopalaczy i innych środków przyznało się 0,83% chłopców (2 osoby) oraz 1,02% dziewczynek (3 osoby).

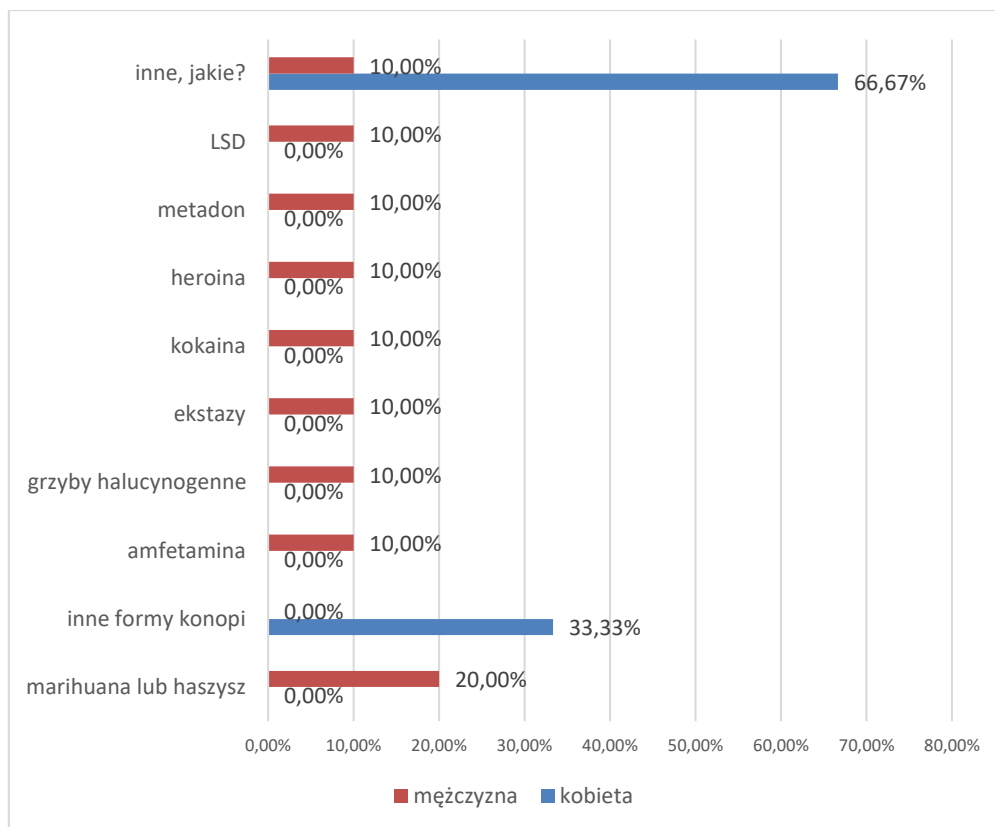
Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne?

Wszyscy młodzi mieszkańcy, którzy przyznali się do zażywania środków psychoaktywnych stwierdzili, że zażywali je w przedziale wiekowym: od 8 do 10 lat (50,00% chłopców), w wieku 11-13 lat (50,00% chłopców, 66,67% dziewczynek) oraz w wieku 14-16 lat (33,33% dziewczynek).

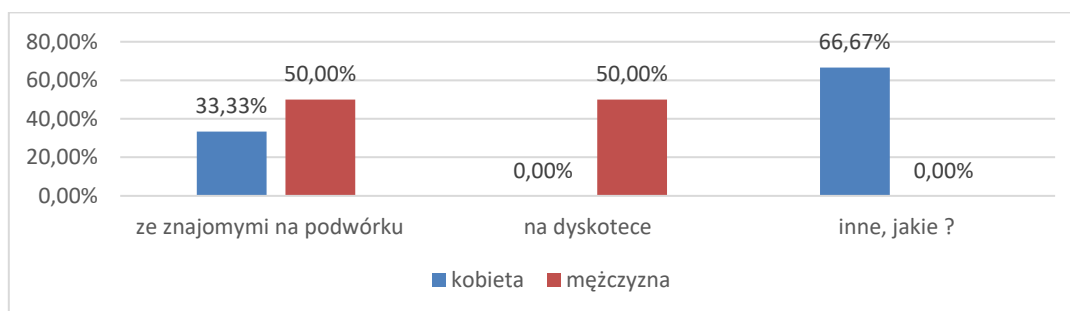
Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat?

Pomimo niewielkiego zainteresowania środkami psychoaktywnymi wśród uczniów, należy przyjrzeć się, jakie substancje młodzi ankieterzy zdecydowali się spróbować. Ankieterzy najczęściej wskazywali, że były to: marihuana i haszysz (20,00% chłopców), czy też inne formy konopi (33,33% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (10,00% chłopców, 66,67% dziewczynek) młodzi ankieterzy wskazywali na e-papierosy.

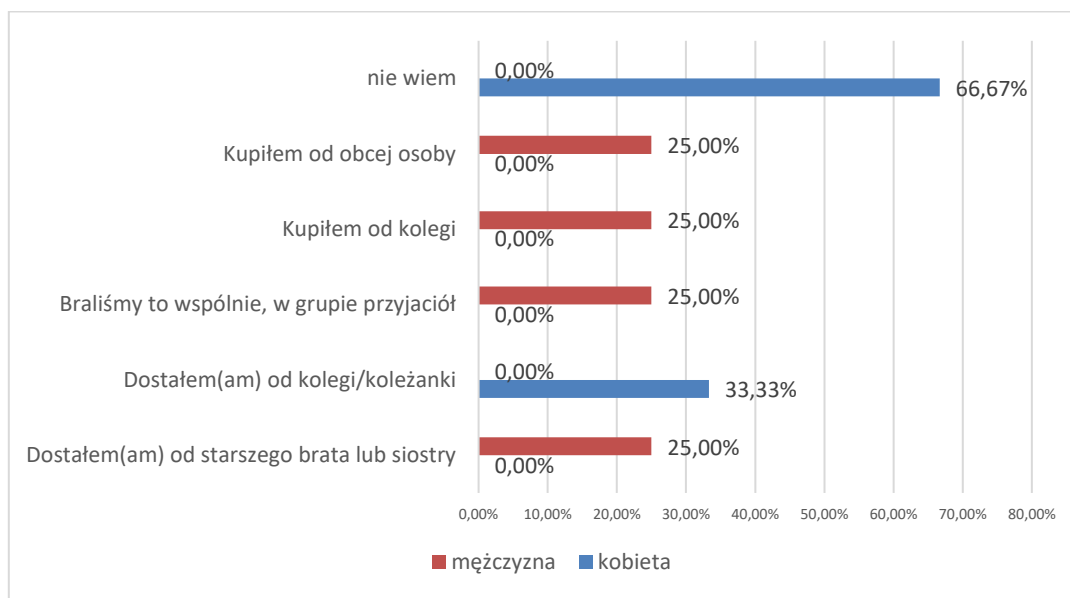
Jakie były to substancje?

Dodatkowo na poniższym wykresie można dowiedzieć się, w jakich okolicznościach młodzi mieszkańcy zażywali narkotyki i inne substancje psychoaktywne. Takie sytuacje zdarzały się uczniom: ze znajomymi na podwórku (50,00% chłopców, 33,33% dziewczynek) oraz na dyskotecę (50,00% chłopców). W odpowiedzi „inne, jakie?” (66,67% dziewczynek), respondentki nie wymieniły nic konkretnego.

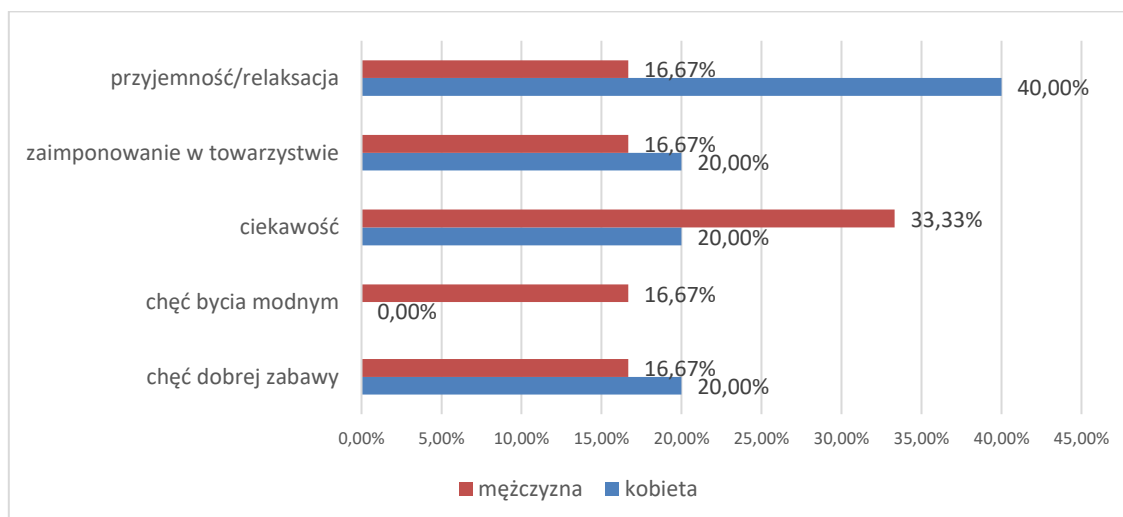
W jakich okolicznościach zażyłeś/aś narkotyki po raz pierwszy? Można wybrać kilka odpowiedzi.

Młodzi mieszkańcy przyznali również od kogo lub skąd wzięli substancje psychoaktywne. Poniżej możemy zaobserwować odpowiedzi uczniów. Chłopcy wskazywali na odpowiedzi: „braliśmy to wspólnie, w grupie przyjaciół”. „dostałem od starszego brata lub siostry”, „kupiłem od kolegi”, czy też „kupiłem od obcej osoby” (po 25,00%). Dziewczynki w większości nie wiedzą skąd dostały substancje psychoaktywne (66,67%) oraz twierdzą, że narkotyki dostały od kolegi lub koleżanki (33,33%).

Skąd wzięłeś(ęłaś) tę substancję?

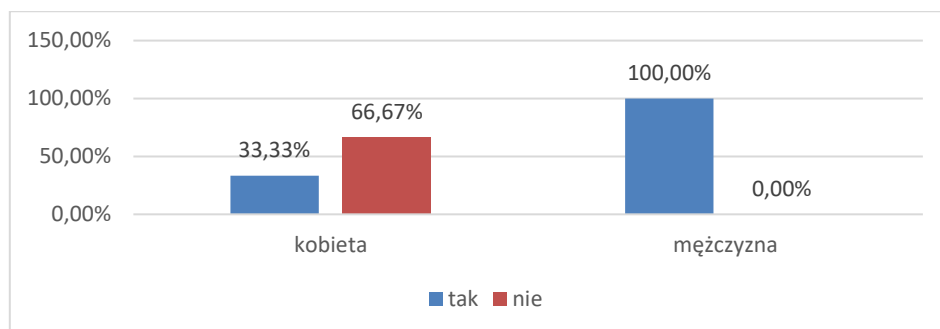
Respondenci przyznali, że najczęściej tym co skłoniło ich do zażycia środków psychoaktywnych była przyjemność/relaksacja (16,67% chłopców, 40,00% dziewczynek), ciekawość (33,33% chłopców, 20,00% dziewczynek), czy też dobra zabawa oraz chęć zaimponowania w towarzystwie (po 16,67% chłopców, 20,00% dziewczynek).

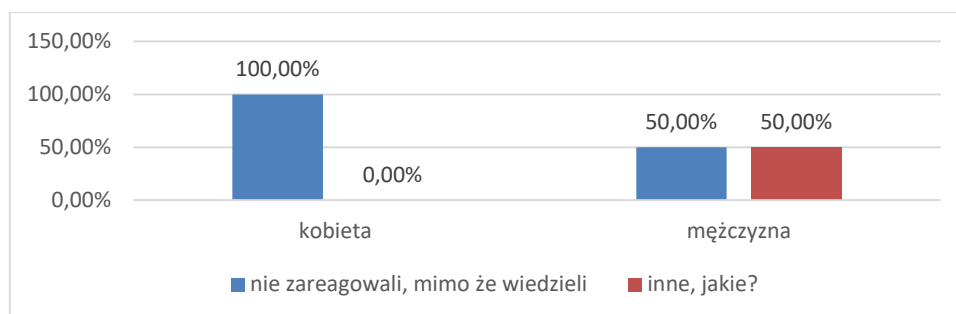
Co skłoniło Cię do zażywania narkotyków, dopalaczy/innych środków psychoaktywnych?

W przypadku wszystkich uczniów (100,00%) oraz 33,33% dziewczynek, którzy przyznali, że zażywali kiedykolwiek substancje psychoaktywne, ich opiekunowie wiedzą o spożywaniu narkotyków lub dopalaczy przez ich pociechy.

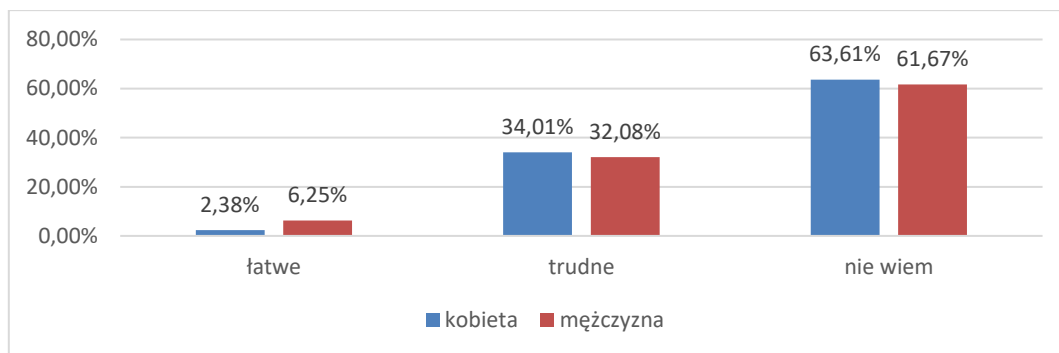
Czy rodzice wiedzą, że zażywasz narkotyki/dopalacze?

Ponadto, 50,00% chłopców oraz 100,00% dziewczynek, którzy przyznali, że ich rodzice wiedzą o tym, że zażywali oni narkotyki i dopalacze, stwierdzili, że ich opiekunowie nie zareagowali na ten fakt mimo, że byli go świadomi. Dodatkowo 50,00% chłopców wskazało w odpowiedź „inne jakie?” lecz nie wskazując nic konkretnego.

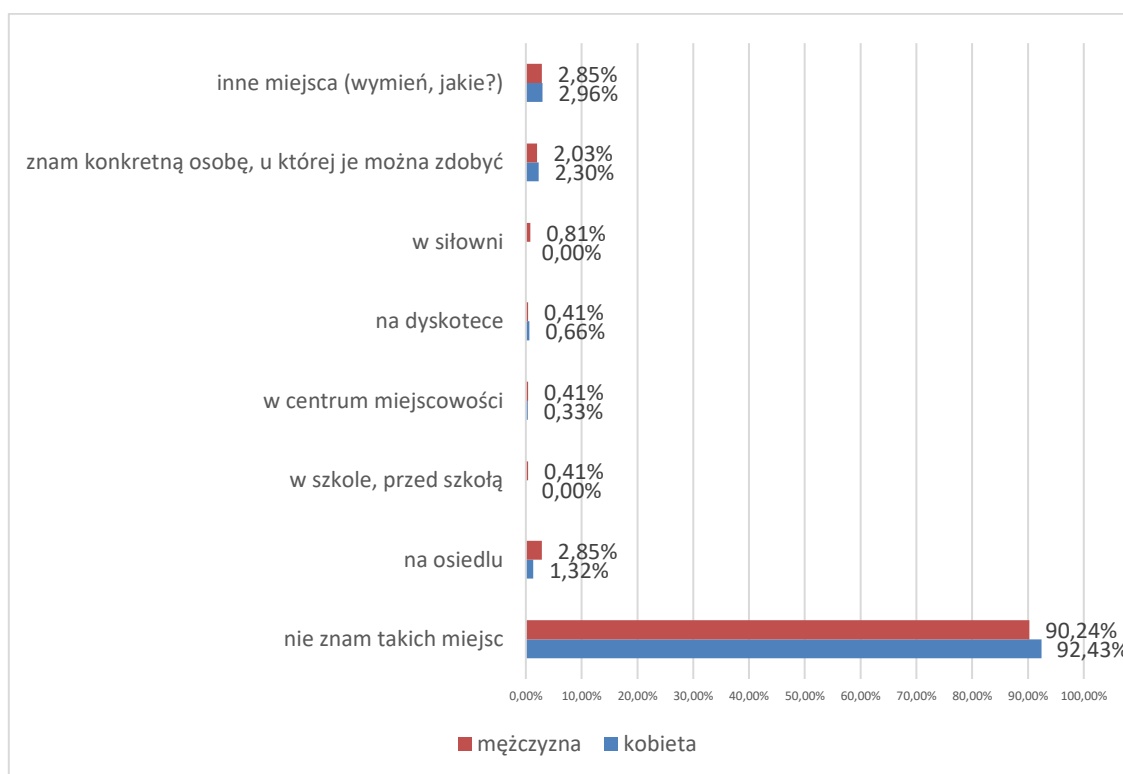
Jak Twoi rodzice zareagowali na zażywanie przez Ciebie narkotyków/dopalaczy?

Wszystkich ankietowanych uczniów zapytano, o trudność zdobycia narkotyków i dopalaczy w ich miejscowości. Młodzi mieszkańcy Gminy Ozimek odpowiadali bardzo podobnie. Uczniowie obu płci uważają, że pozyskanie substancji psychoaktywnych w ich najbliższym otoczeniu jest trudne (32,08% chłopców oraz 34,01% dziewczynek). Pozostałe 61,67% chłopców oraz 63,61% dziewczynek nie udzieliło konkretnej odpowiedzi, a 6,25% chłopców oraz 2,38% dziewczynek uważa, że zdobywanie narkotyków i dopalaczy na terenie Gminy Ozimek jest łatwe.

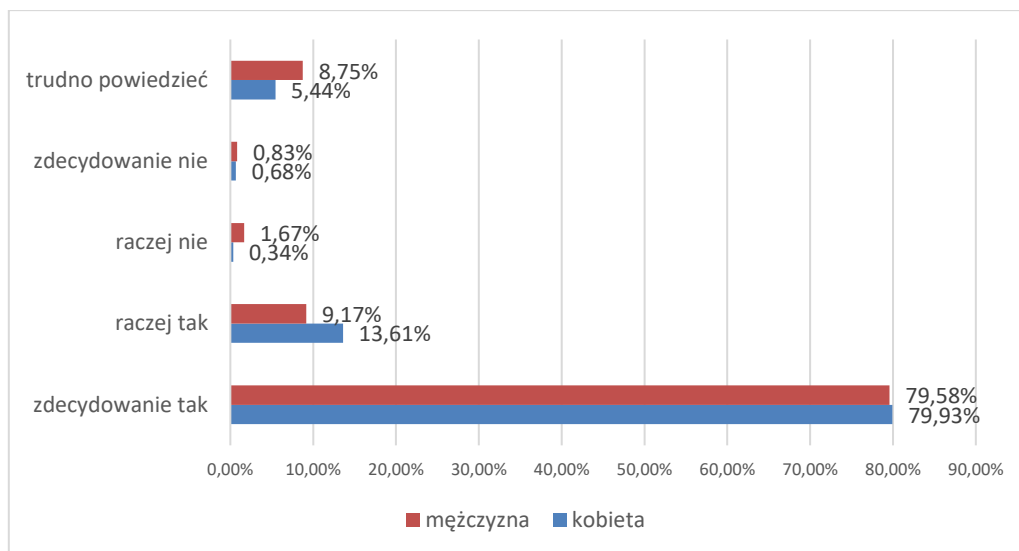
Gdybyś chciał zdobyć narkotyki i dopalacze w swojej miejscowości byłoby to:

Większość uczniów (90,24%) oraz uczennic (92,43%) nie zna miejsc, w których mogą zakupić lub dostać narkotyki i dopalacze. W odpowiedzi „inne miejsca (wymień, jakie?)” (2,85% chłopców, 2,96% dziewczynek), respondenci wskazywali na: sklepy, skate-parki oraz dilerów.

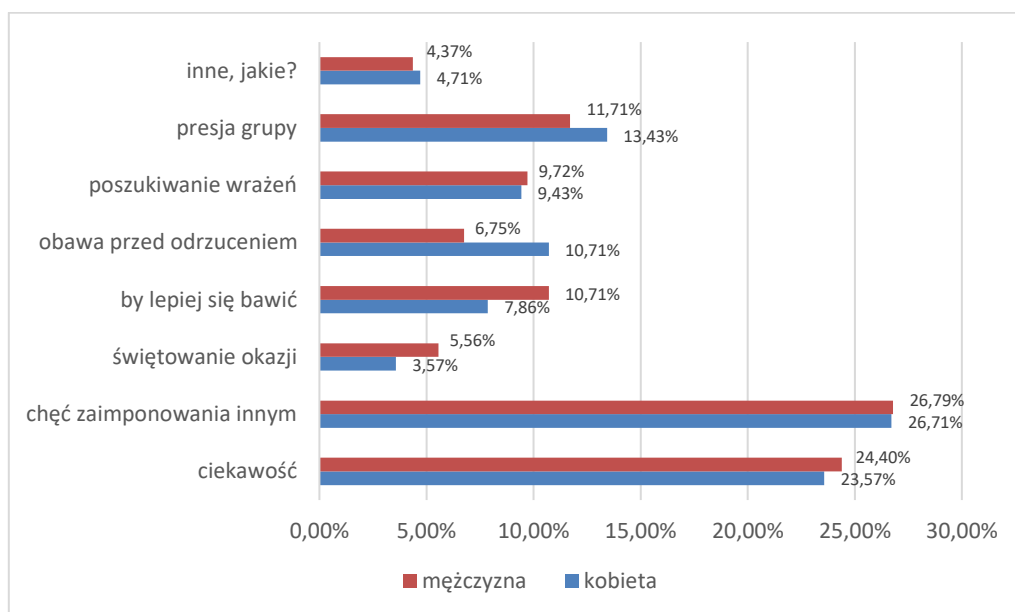
Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

Uczniów zapytano również o to, czy według nich zażywanie narkotyków i dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia. Zdecydowana większość młodych respondentów przyznała, że narkotyki i dopalacze są szkodliwe dla zdrowia (79,58% chłopców, 79,93% dziewczynek).

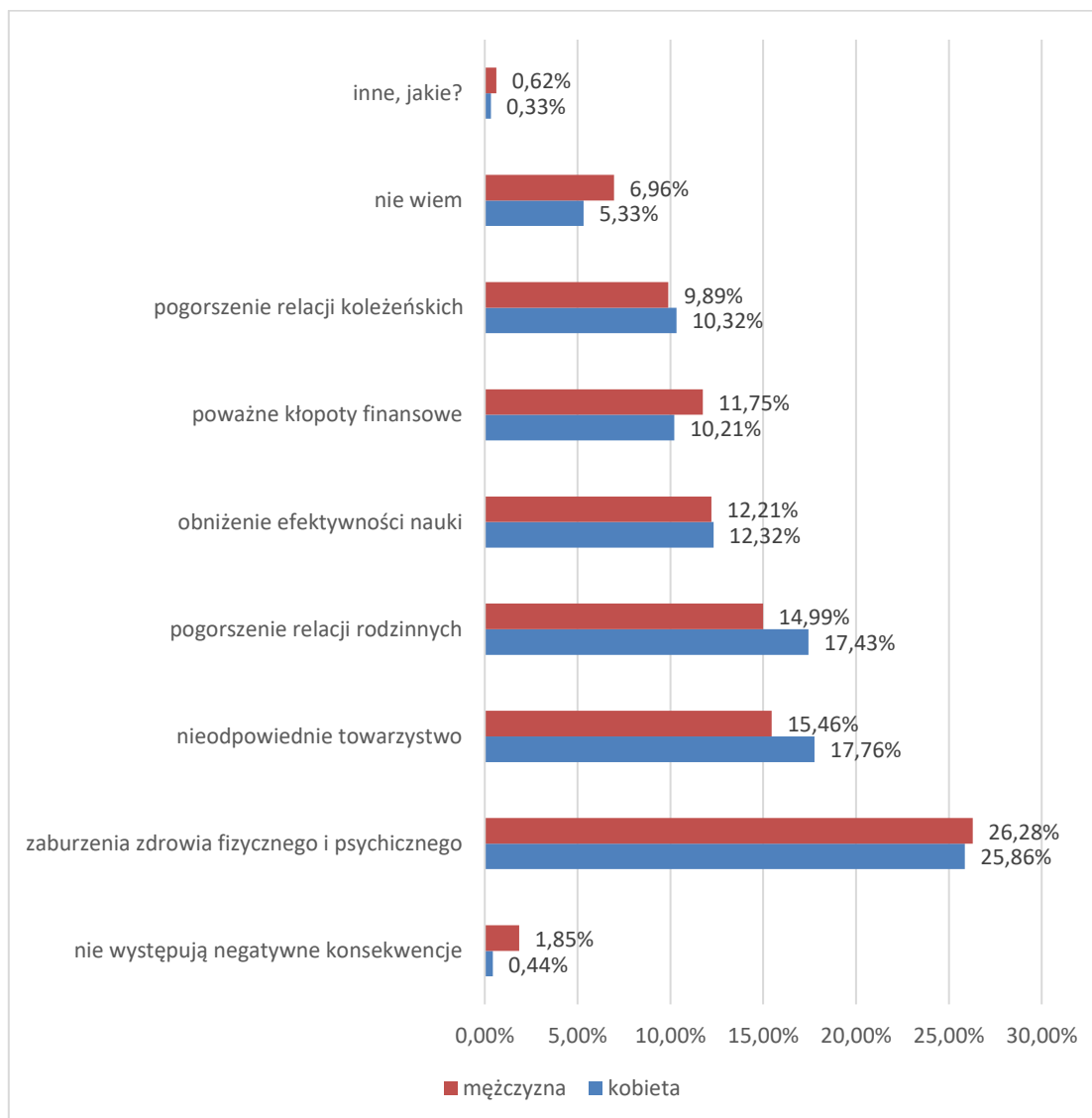
Czy uważasz, że zażywanie narkotyków/ dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?

Respondenci wymieniali również, z jakich powodów młodzi mieszkańcy sięgają po alkohol, tytoń, narkotyki lub dopalacze. Najczęściej respondenci wymieniali: chęć zaimponowania innym (26,79% chłopców, 26,71% dziewczynek) czy też ciekawość (24,40% chłopców, 23,57% dziewczynek). Dodatkowo w odpowiedzi „inne, jakie?” (4,37% chłopców, 4,71% dziewczynek), uczniowie wskazywali na: depresję, chęć odprężenia, by czuć się dorosłym, poprzez problemy rodzinne, z powodu smutku i złości, poprzez stres w szkole, by zapomnieć o problemach, czy też chęć zaimponowania innym.

Z jakich powodów według Ciebie osoby w Twoim wieku sięgają po alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze?

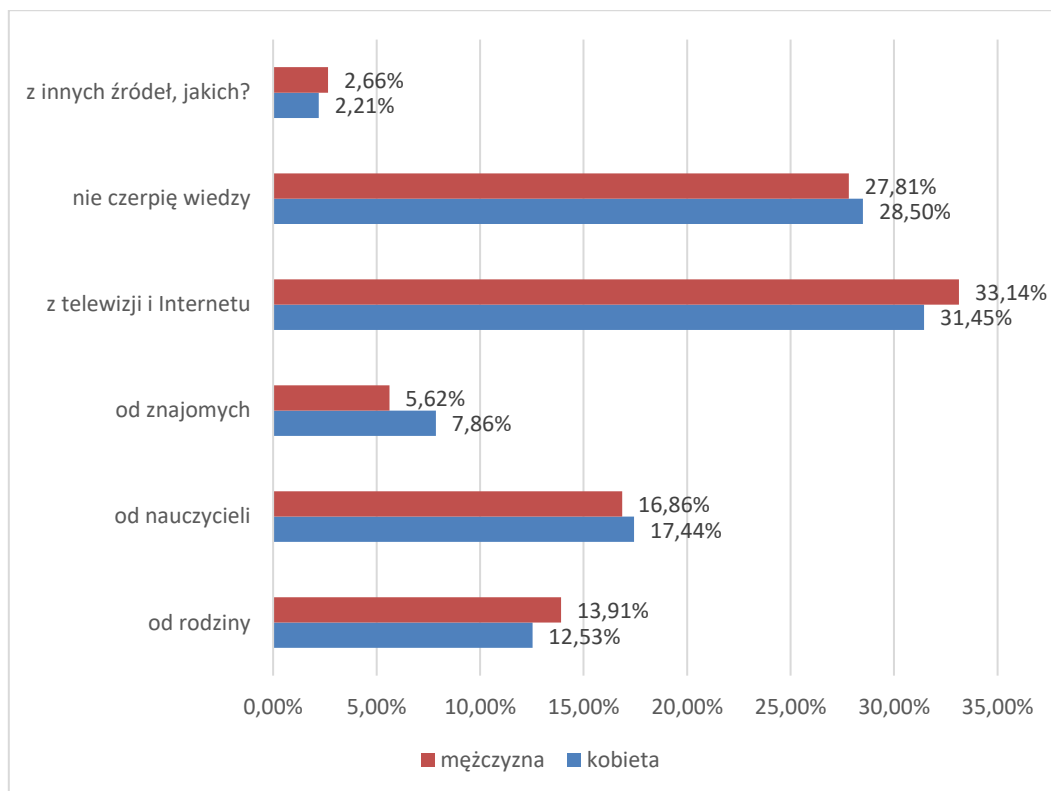
Respondenci wymieniaли, jakie mogą być negatywne konsekwencje uzależnienia od alkoholu, tytoniu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych. Młodzi ankietowani najczęściej wymieniali: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (26,28% chłopców, 25,86% dziewczynek), nieodpowiednie towarzystwo (15,46% chłopców, 17,76% dziewczynek), czy też pogorszenie relacji rodzinnych (14,99% chłopców, 17,43% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (0,62% chłopców, 0,33% dziewczynek), młodzi uczniowie wskazywali na: śmierć, rak jednego z organów, idiotyzm, czy też zmianę percepcji.

Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, tytoniu, narkotyków, dopalaczy?

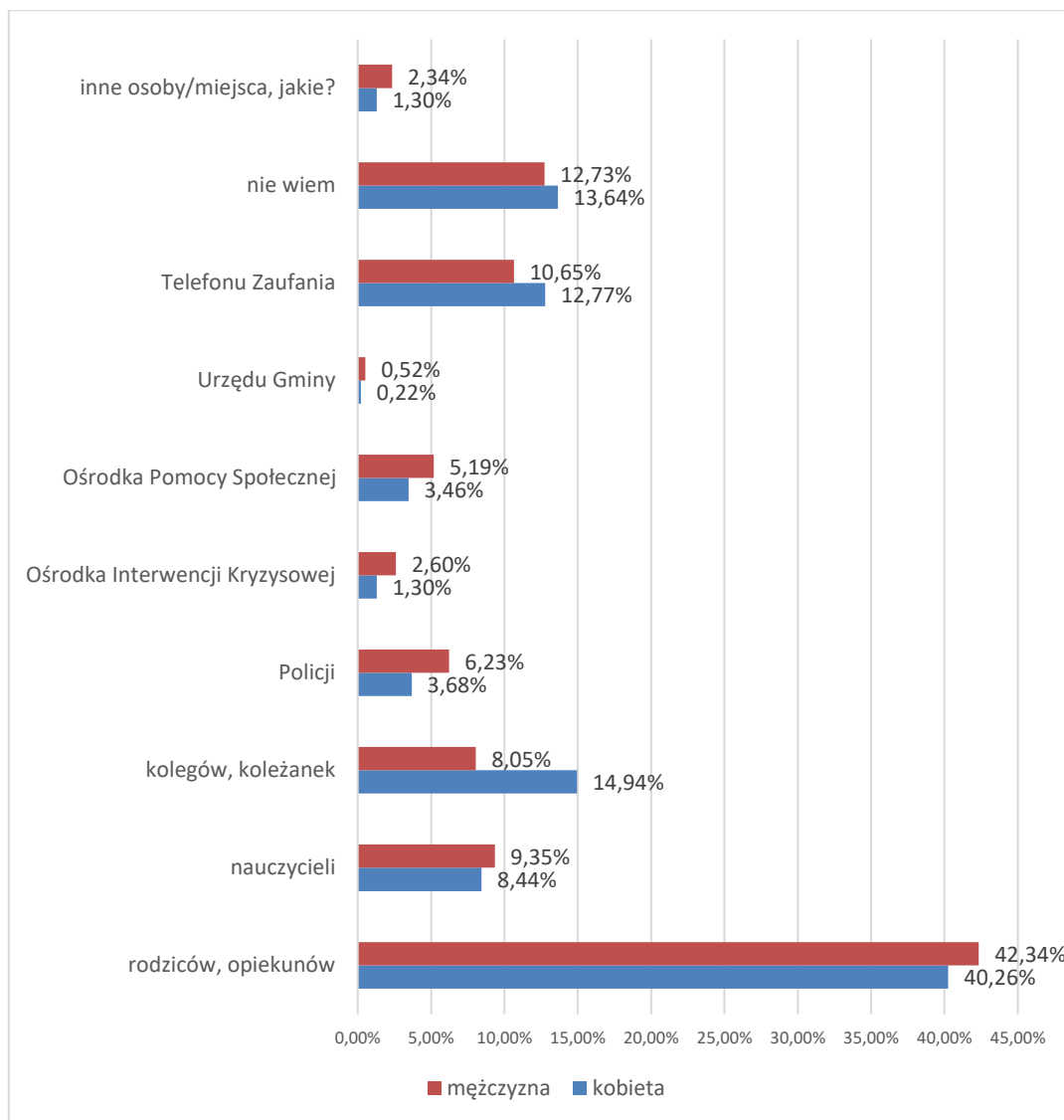
Ważną rzeczą w dzisiejszych czasach jest odpowiednie edukowanie młodzieży w temacie zagrożeń i konsekwencji płynących z zażywania środków psychoaktywnych, tytoniu czy alkoholu. Większość uczniów czerpie wiedzę ze środków masowego przekazu, jakimi są Internet i telewizja,

gdzie informacje na powyższy temat znalazło 33,14% chłopców oraz 31,45% dziewcząt. Pokażna grupa ankietowanych, stanowiąca 27,81% chłopców i 28,50% dziewczynek, nie czerpie żadnych informacji na ten temat, może to oznaczać, że młodzi mieszkańcy nie są zainteresowani tym tematem. W odpowiedzi „z innych źródeł, jakich?” (2,66% chłopców, 2,21% dziewczynek), uczniowie wymieniali: „darknet”, z książek, z wiadomości oraz od kuzynostwa.

Skąd czerpiesz wiedzę dotyczącą alkoholu, tytoniu, narkotyków i dopalaczy?

Kolejno, młodzi ankietowani najchętniej zwróciliby się z problemem dotyczącym uzależnienia od narkotyków, dopalaczy, tytoniu czy alkoholu do ich rodziców i opiekunów (42,34% chłopców, 40,26% dziewczynek), zadzwoniliby na Telefon Zaufania (10,65% chłopców, 12,77% dziewczynek), do koleżanek i kolegów (8,05% chłopców, 14,94% dziewczynek), czy też zwróciliby się do nauczycieli (9,35% chłopców, 8,44% dziewczynek). W odpowiedzi „inne osoby/miejsca, jakie?” – (2,34% chłopców, 1,30% dziewczynek), młodzi mieszkańcy wskazywali na przyjaciół, kuzynów, psychologa, czy też księdza.

Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, tytoniem, narkotykami lub dopalaczami?

Rozpoznanie – ankieta dot. uzależnień behawioralnych

Wobec faktu, iż Diagnoza przeprowadzona w Gminie Ozimek nie uwzględniała rozpoznania w zakresie uzależnień behawioralnych (była realizowana przez wprowadzeniem zmian do ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz przeciwdziałania alkoholizmowi), zdecydowano się na przeprowadzenie ankiet, między innymi wśród pracowników Ośrodka Integracji i Pomocy Społecznej, czy nauczycieli szkół z terenu Gminy. Pracownicy Ośrodka, a także nauczyciele, najlepiej znają problemy społeczne z jakimi mierzy się społeczność lokalna, w tym młodzież, stąd rozwiązanie to uznane zostało za zasadne i miarodajne.

W ocenie badanych osób na terenie Gminy można spotkać się z następującymi rodzajami uzależnień behawioralnych:

- Gry komputerowe i na telefon;
- Portale społecznościowe – lęk przed utratą informacji, potrzeba kontroli i stałego monitorowania zdarzeń na portalach;
- Hazard.

Problemy te mają wielopłaszczyznowy wpływ na dysfunkcję rodziny, przede wszystkim poprzez problemy finansowe, jak również zaburzenia więzi emocjonalnych (ich rozluźnienie), zaburzenia komunikacji werbalnej, agresję, wyalienowanie, zaburzenia w postrzeganiu świata realnego i wirtualnego, jak również zachowania nieadekwatne do wieku i roli społecznej.

W przypadku powstania problemu o charakterze uzależnienia behawioralnego, mieszkańcy Gminy mogą zwrócić się o pomoc do OPS – Punkt Konsultacyjny bądź do placówek ochrony zdrowia, jak również placówek oświatowych – psycholog lub pedagog szkolny.

W ocenie ankietowanych osób, Gmina podejmuje odpowiednie działania, mające na celu ograniczenie uzależnień behawioralnych. Organizowane są imprezy okolicznościowe, turnieje, wyjazdy, konkursy, zajęcia pozaszkolne podczas wakacji/ferii.

Celem zapobiegania uzależnieniom behawioralnym, wskazane było by podjęcie działań w zakresie:

- edukacji rodziców i osób dorosłych – w formie kampanii;
- organizacja zajęć pozalekcyjnych promujących aktywne spędzanie czasu wolnego.

Szkolenia pracowników oraz edukacja mieszkańców na temat zagrożeń zawsze są elementem ważnym w profilaktyce. W ocenie ankietowanych osób, wiedza pracowników instytucji pomocowych funkcjonujących na terenie Gminy jest wystarczająca, jednakże szkolenia pomagają w przełamywaniu schematów działania i z tego powodu ważne jest, by odbywały się cyklicznie. Mieszkańcy poszukują informacji najczęściej w sytuacji, gdy uzależnienie jest już silnie widoczne i wpływa na dezorganizację życia rodzinnego, szkolnego lub zawodowego. Ze względu na fakt, że najbardziej zagrożoną grupą społeczną są dzieci i młodzież, która dodatkowo w wyniku nauczania zdalnego, w znacznej mierze „przeniosła” swoje życie do rzeczywistości wirtualnej wskazanym byłoby podjęcie działań edukacyjnych wobec rodziców. Szkolenia i zajęcia takie, w szczególności powinny dotyczyć objawów i skutków uzależnień behawioralnych dzieci i młodzieży oraz edukacji w zakresie organizowania życia rodzinnego w taki sposób, aby dać przykłady alternatywnego spędzania czasu wolnego, rozładowywania napięć oraz budowania relacji.

Wnioski i rekomendacje

Wobec problemów uzależnień, jakie były przedmiotem Diagnozy, wystosowano następujące wnioski oraz rekomendacje.

Główne kierunki dalszych działań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemu alkoholowego, narkotykowego, palenia papierosów oraz przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Gminy Ozimek powinny polegać na:

- Rozwoju pracy socjalnej na rzecz mieszkańców, którzy są zagrożeni uzależnieniem od alkoholu oraz wdrażanie najnowszych sposobów pomocy tym osobom.
- Rekomenduje się tworzenie kampanii, które będą miały na celu informowanie mieszkańców, o tym jakie mogą być konsekwencje spożywania dużej ilości alkoholu.
- Poleca się również szkolenie pracowników lecznictwa odwykowego, w zakresie doskonalenia zawodowego w tematyce o osobach uzależnionych od alkoholu. Szkolenia powinny odbywać się nie tylko wśród pracowników, lecz również kadra kierownicza powinna mieć wiedzę w zakresie reagowania i interwencji wobec mieszkańców uzależnionych lub stwarzających zagrożenie dla innych.
- Rekomenduje się aby Policja prowadziła szeroko zakrojone akcje prewencyjne, które będą związane z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu.
- Dodatkowo, warto rozpocząć cykl szkoleń eksperckich skierowanych do kierowców z zakresu bezpiecznej jazdy oraz organizować kampanie informacyjne dla mieszkańców w celu uświadomienia im o konsekwencjach związanych z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu poprzez różnego rodzaju akcje plakatowe, konkursy, czy też akcje ulotkowe na terenie gminy.
- Rekomenduje się prowadzenie warsztatów w Ośrodkach Pomocy Społecznej oraz innych organizacjach pomocowych dotyczących profilaktyki na temat uzależnień od narkotyków i substancji psychoaktywnych.
- Rekomenduje się również szkolenia dla kadr – pracowników socjalnych, nauczycieli, terapeutów w zakresie pracy z osobami zażywającymi narkotyki w sposób okazjonalny lub szkodliwy, a także inwestycje w sprzęt i materiały, które będą podnosić umiejętności terapeutów.
- Mieszkańcy przyznają, że najczęściej na temat alkoholu i substancji psychoaktywnych znajdują informacje w Internecie i telewizji (75,00%). Warto zwrócić na to uwagę i dostosować się do

współczesnego życia mieszkańców – udostępniać kampanie na stronach internetowych bądź społecznościowych, a także działać w lokalnej telewizji.

- Rekomenduje się kontynuowanie działań mających na celu wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, czy też narkomanią.
- Przedstawiciele podmiotów biorących udział w procedurze „Niebieskie Karty” mogą skorzystać z plakatu, który jest udostępniony na stronie www.niebieskalinia.pl. Plakat, może pomóc również osobom, które są dotknięte problemem przemocy.
- Rekomenduje się organizowanie lokalnych kampanii społecznych, by przekazywać wiedzę osobom, które nigdy nie były ofiarami przemocy, aby mogły również mieć wiedzę na temat mechanizmów przemocy oraz były uświadomione o jej szkodliwości.
- Mieszkańcy powinni mieć dostęp do informacji na temat tego, z jakiej formy pomocy mogą skorzystać w przypadku uzależnień (nie tylko ich samych, ale też rodziny i bliskich).
- Rekomenduje się również przeprowadzenie warsztatów z różnych form samoobrony dla ofiar przemocy, zaś dla sprawców, należy zorganizować warsztaty z zachowań asertywnych oraz z poprawnej komunikacji, w celu nauczenia ich kontroli nad własnym zachowaniem.
- Rekomenduje się stworzenie kampanii społecznej potępiającej różnego rodzaju dyskryminację, a jednocześnie propagującej tolerancję, empatię oraz aktywną pomoc ofiarom wykluczenia.
- W przypadku sprzedawców rekomenduje się dalszą kontrolę sprzedaży alkoholu na terenie gminy. 55,00% badanych sprzedawców przyznało, że nigdy nie uczestniczyło w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.
- 5,00% ankietowanych sprzedawców uważa, że według ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, osobami, którym zabrania się sprzedaży alkoholu są: osoby nietrzeźwe, osoby niepełnoletnie i kobiety w ciąży. Jest to błędna odpowiedź, zatem rekomenduje się nakłanianie sprzedawców do czynnego uczestnictwa w szkoleniach organizowanych przez gminę oraz kontrola punktów sprzedaży po zorganizowanym szkoleniu.
- Rekomenduje się przeprowadzenie badania w postaci tajemniczego klienta w sklepach, w których jest sprzedawany alkohol na terenie gminy, by skontrolować, w których punktach obsługi istnieje taki problem.
- Dodatkowo łącznie 80,00% ankietowanych sprzedawców przyznaje, że wiele lub kilka razy pytają o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni. Sprzedawcy powinni robić to za

każdym razem więc tutaj również kontrola tajemniczego klienta mogłaby pomóc w określeniu, w którym punkcie sprzedaży występuje powyższy problem oraz, który ze sklepów powinno się częściej kontrolować.

Główne kierunki dalszych działań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemu alkoholowego, narkotykowego, palenia papierosów oraz przemocy wśród młodych mieszkańców (uczniów) Gminy Ozimek powinny polegać na:

- Dalszym podejmowaniu działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne. Uczniowie i uczennice zapytane o to, do kogo zwróciliby się mając problem związany z uzależnieniami, między innymi wymienili nauczycieli, wychowawców klas, psychologów szkolnych. Realizując programy profilaktyczne kształtuje się kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków czy też przemocy.
- Zachowania ryzykowne są podejmowane przez młodzież często poza szkołą, gdzie nie daje to szkole możliwości wpływu na młodych ludzi – stąd ogromna rola rodziców, ich wiedzy oraz umiejętności współpracy z dzieckiem w zakresie kształtowania właściwych zachowań. Rekomenduje się aby rodzice przede wszystkim budowali ze swoim dzieckiem bliskie relacje, znali i rozumieli prawidłowości wieku dorastania oraz świadomie stosowali te praktyki rodzicielskie.
- Rekomenduje się rozpowszechnianie wśród uczniów informacji na temat form pomocy w przypadku posiadania w rodzinie osoby uzależnionej. Uczniowie powinni korzystać z warsztatów psychologicznych, które mogłyby polegać m.in. na praktycznych ćwiczeniach pracy nad swoją samooceną i bardzo ważną w tym wieku – asertywnością.
- Poleca się zapewnienie warsztatów dla nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz osób pracujących w świetlicach.
- Rekomenduje się prowadzenie zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, gdyż to stanowi między innymi czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
- Uczniowie szkół oceniają, że zdobywanie alkoholu na terenie gminy jest możliwe (29,17% chłopców, 23,81% dziewczynek). Jest to sygnał dla Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, by zwiększyła kontrolę punktów sprzedaży alkoholu, w celu eliminacji miejsc, gdzie osoby niepełnoletnie mogą dokonać zakupu tego rodzaju napojów. Nacisk powinien

być kładziony również na każdorazowe sprawdzanie dowodu osobistego młodych klientów w razie próby zakupu alkoholu lub papierosów.

- Rekomenduje się zaszczepienie wśród uczniów zdrowego stylu życia, poprzez organizowanie konkursów sportowych, obozów sportowych oraz ciekawych zajęć WF. Dodatkowo, poleca się rozmieszczenie w szkołach plakatów o tematyce zdrowego stylu życia i korzyści z nim związanych.
- Rekomenduje się obserwacje uczniów, w celu zidentyfikowania problemu narkotykowego w szkole. Pomimo tego, że do zażywania narkotyków przyznało się jedynie 0,83% chłopców (2 osoby) oraz 1,02% dziewczynek (3 osoby), poleca się organizowanie warsztatów dla kadry pracowniczej szkoły – przede wszystkim na temat tego, jak wykrywać objawy stosowania substancji psychoaktywnych. W tym celu, warto zajrzeć na stronę Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomani, gdzie możemy znaleźć przykłady objawów, które mogą wskazywać na odurzenie narkotykowe wśród dzieci i młodzieży.

ROZDZIAŁ II – ZAŁOŻENIA I ADRESACI PROGRAMU

Niniejszy Program, zgodnie z ust. 2a, jaki został dodany do art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, opracowany został na okres 4 lat. Program zawiera zadania, które będą realizowane z uwzględnieniem aktualnych potrzeb lokalnych (wynikających z przeprowadzonej diagnozy) oraz wykorzystaniem istniejących zasobów instytucjonalnych i osobowych służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień.

Adresatami Programu są mieszkańcy Gminy Ozimek, w szczególności:

- osoby uzależnione (przede wszystkim od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, ale również borykające się z innymi typami uzależnień, zwłaszcza uzależnień behawioralnych);
- członkowie rodzin z problemem alkoholowym i innymi uzależnieniami, w tym osoby współuzależnione;
- dzieci i młodzież szkolna, w tym ze środowisk zagrożonych i z problemami wynikającymi z uzależnień (ze szczególnym uwzględnieniem uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży);
- najbliższe otoczenie osób uzależnionych.

ROZDZIAŁ III – REALIZATORZY PROGRAMU (POSIADANE ZASOBY)

Jak zostało to już wskazane, realizatorem niniejszego Programu jest Ośrodek Integracji i Pomocy Społecznej w Ozimku. Jednakże, aby zapobiegać negatywnym zjawiskom społecznym, należy włączyć do współpracy/współrealizacji Programu następujące podmioty:

1. Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii,
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
3. Punkt Konsultacyjny.
4. Placówki oświatowe.
5. Pozostałe podmioty i jednostki, funkcjonujące w zakresie realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej oraz świadczeń zdrowotnych, które swoimi działaniami mogą wesprzeć ww. jednostki, w tym m.in.: Dom Kultury
6. Policja.

ROZDZIAŁ IV – CELE PROGRAMU

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, Gminny Program „*stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia*”. Opracowane Cele niniejszego Programu, jak również Zadania (określone w następnym Rozdziale), są zatem zgodne z Narodowym Programem Zdrowia 2021-2025, jak również Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ozimek na lata 2022-2030.

Działania podejmowane w ramach Gminnego Programu mają na celu m.in.:

1. Rozpoznawanie specyfiki problemów uzależnień na terenie Gminy Ozimek oraz potrzeb lokalnego środowiska w zakresie pomocy w ich rozwiązywaniu;
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin;
3. Zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów uzależnień i zapobieganie powstawaniu nowych;
4. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących szkód wynikających z nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez dorosłych oraz dzieci i młodzież, jak również odnośnie uzależnień behawioralnych;
5. Upowszechnianie informacji o formach poszukiwania pomocy oraz instytucjach świadczących pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom;
6. Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, w szczególności w rodzinie z problemem alkoholowym;
7. Promocję zdrowego stylu życia i zachęcanie do różnorodnych form aktywności mieszkańców gminy (bez środków uzależniających);
8. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców;
9. Podnoszenie poziomu wiedzy i kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Wskazane powyżej cele, należy określić jako Cele Strategiczne Gminnego Programu.

ROZDZIAŁ V – ZADANIA PROGRAMU I SPOSOBY ICH REALIZACJI.

Zadanie 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

1. Prowadzenie Ośrodka Profilaktyki wraz ze Świetlicą dla dzieci oraz Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych, członków rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym, uzależnieniami behawioralnymi, w tym problemem przemocy (w tym wynagrodzenie zatrudnionych specjalistów, utrzymanie punktu) – kontynuacja działania.
2. Upowszechnianie informacji o placówkach leczenia odwykowego.
3. Prowadzenie rozmów przez członków GKRPA, motywujących do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego.
4. Przyjmowanie wniosków w sprawie leczenia odwykowego osób nadużywających alkoholu, rozpatrywanie zgłoszeń i pism z Policji oraz innych instytucji, uzasadniających wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
5. Finansowanie kosztów sporządzenia opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
6. Współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z dyrektorami szkół, przedszkoli i Policją w rozpoznawaniu zjawisk patologicznych wśród młodzieży szkolnej pod kątem ujawniania zagrożeń spowodowanych nadużywaniem napojów alkoholowych, narkotyków, dopalaczy i innych środków uzależniających.
7. Udzielanie osobom zainteresowanym i ich rodzinom aktualnych informacji na temat dostępnych placówek pomocy oraz instytucji, które są włączone w systemowe wspieranie rodzin uwikłanych w problemy alkoholowe. Informowanie mieszkańców Gminy o możliwości skorzystania z wsparcia dla osób uzależnionych jak i współuzależnionych członków rodziny poprzez informacje na stronie internetowej Gminy Ozimek oraz tablicy informacyjnej.

Zadanie 2

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. Umożliwianie ofiarom przemocy w rodzinie korzystania ze specjalistycznej pomocy np. psychologicznej, prawnej, zdrowotnej.
2. Dofinansowanie działalności specjalistycznych miejsc pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, w szczególności pomoc dzieciom pokrzywdzonym (grupy wsparcia, pomoc psychologa, itp.).
3. Uruchamianie procedury Niebieskiej Karty w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie.
4. Kierowanie osób nadużywających alkoholu, o których mowa w art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, na badanie biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia oraz finansowanie kosztów tych badań.
5. Kierowanie do sądu wniosku o wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu oraz finansowanie kosztów postępowań sądowych.
6. Upowszechnianie informacji dotyczących uzależnień, w szczególności alkoholizmu, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych (przewodniki, ulotki, plakaty, broszury, czasopisma, książki, kampanie lokalne, gadżety itp.).

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, jak również przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. Organizowanie i finansowanie profesjonalnych, autorskich programów profilaktycznych, warsztatów profilaktycznych i terapeutyczno-wychowawczych przeznaczonych dla dzieci, młodzieży, nauczycieli i rodziców.
2. Udział w ogólnopolskich kampaniach i akcjach informacyjno-profilaktycznych, w tym zakup niezbędnych ulotek, broszur, plakatów, gadżetów oraz ich dystrybucja, w szczególności dotyczących pijanych kierowców, kobiet w ciąży spożywających alkohol, przemocy w rodzinie, dopalaczy.

3. Organizowanie i finansowanie spektakli profilaktycznych, zajęć, imprez, spotkań, wyjazdów profilaktycznych, edukacyjnych, kulturalnych, sportowych i turystycznych integrujących społeczność lokalną, promujących zdrowy styl życia i ograniczających spożywanie alkoholu.
4. Organizowanie i finansowanie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży, tworzenie dzieciom, młodzieży i dorosłym warunków do spędzania czasu wolnego (np. wyjazdy, zabawy, koła zainteresowań, kluby).
5. Organizowanie konkursów mających podłoże profilaktyczne i promujących zdrowy styl życia, zakup nagród, upominków, poczęstunku dla uczestników.
6. Organizowanie i finansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, na obozach, biwakach, wycieczkach, koloniach, półkoloniach, których program obejmuje zajęcia z elementami profilaktycznymi, socjoterapeutycznymi z uwzględnieniem profilaktyki uniwersalnej zgodnie z wytycznymi NPZ.
7. Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych, w tym uzależnień i przemocy na terenie Gminy.

Zadanie 4

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

1. Wspieranie działań profilaktycznych podejmowanych przez inne instytucje, organizacje pozarządowe, kościoły i osoby fizyczne działające na rzecz osób i rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym. Finansowanie działalności Ośrodka Profilaktyki.
2. Współdziałanie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów Alkoholowych z Ośrodkiem Integracji i Pomocy Społecznej w zakresie rozwiązywania problemów w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym.
3. W miarę posiadanych środków wspomaganie świetlic środowiskowych i stowarzyszeń działających na terenie gminy, które realizują program wychowawczo profilaktyczny i promują postawy oraz zachowania społecznie akceptowane.
4. Kontynuowanie współpracy z Policją w zakresie kontroli przestrzegania zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez placówki korzystające z zezwoleń na handel napojami alkoholowymi na terenie gminy.
5. Współpraca z Policją w zakresie zapobiegania patologiom społecznym związany

z nadużywaniem alkoholu, narkotyków oraz przeprowadzanie spotkań profilaktycznych z dziećmi, młodzieżą w placówkach oświatowych.

6. Udzielanie wsparcia materialnego i edukacyjnego dla inicjatyw podejmowanych na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.
7. Dofinansowanie programów dla osób uzależnionych od alkoholu, realizowanych przez stowarzyszenia.
8. Współdziałanie z kuratorami sądowymi, asystentami rodzin, pracownikami socjalnymi wykonującymi nadzór nad osobami poddanymi leczeniu odwykowemu.

Zadanie 5

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

1. Organizowanie i finansowanie szkoleń dla sprzedawców i właścicieli sklepów handlujących napojami alkoholowymi.
2. Przeprowadzanie kontroli przestrzegania zasad określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w podmiotach prowadzących sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży.
3. Współpraca z organami i instytucjami w przypadku naruszenia ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

ROZDZIAŁ VI – FINANSOWANIE ZADAŃ

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie będą środki finansowe budżetu Gminy stanowiące dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Dochody te stanowią dochód gminy, który w całości jest przeznaczony na realizację programu.

Dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki, pozyskiwane ze sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300ml, tzw. „opłat za małpki” na przeciwdziałanie negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Poza wyżej wymienionymi źródłami finansowania, Gmina może uwzględnić w budżecie dodatkowe środki własne, w związku z realizacją zadań wynikających z niniejszego Programu.

ROZDZIAŁ VII – GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W OZIMKU

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. inicjowanie działań zmierzających do orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu od alkoholu osób zgłoszonych jako nadużywające alkoholu,
2. podejmowanie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu:
  - udzielanie informacji na temat możliwości leczenia uzależnienia,
  - motywowanie do podjęcia terapii odwykowej,
  - udzielanie informacji o działających grupach wsparcia, klubach i stowarzyszeniach abstynenckich,
3. kontrolowanie przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych,
4. propagowanie i popularyzowanie wiedzy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
5. współpraca z organizacjami, placówkami, instytucjami i osobami fizycznymi związanymi z problematyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
6. opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
7. udzielanie stosownego wsparcia i informacji ofiarom przemocy domowej o możliwości ich powstrzymania, a także prowadzenie do uruchomienia interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej,
8. udzielanie informacji na temat możliwości pomocy i kompetencji poszczególnych służb z terenu gminy i powiatu, które zajmują się profesjonalną i systemową pomocą dla osób i rodzin z problemem alkoholowym lub występowaniem przemocy domowej,
9. w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym, stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” i współpraca z zespołem interdyscyplinarnym działającym na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
10. współpraca z Ośrodkiem Integracji i Pomocy Społecznej w Ozimku mająca na celu prowadzenie działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych.

Zasady wynagradzania Członków Komisji

1. Osobom powołanym w skład GKRPA w Ozimku przysługuje wynagrodzenie za pracę w Komisji. Do podstawowych obowiązków wszystkich członków Komisji należy m.in. udział w posiedzeniach Komisji, prowadzenie rozmów motywujących z osobami kierowanymi do Komisji, przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, opiniowanie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Miejskiej.
2. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości:
  - 600 zł – Przewodniczący, Zastępca Przewodniczącego oraz Sekretarz;
  - 500 zł – pozostali Członkowie Komisji.
3. Kwoty określone w pkt. 2 są kwotami brutto, od których będzie odprowadzana zaliczka na podatek dochodowy oraz składka zdrowotna.
4. Za nieobecność na posiedzeniu Komisji potrącana będzie z wynagrodzenia kwota proporcjonalna do ilości odbytych posiedzeń w miesiącu.
5. Wynagrodzenie, o którym mowa w pkt 2, przysługuje za udokumentowany podpisem na liście obecności udział w posiedzeniu Komisji. Zatwierdzona przez Przewodniczącego Komisji (a w przypadku nieobecności przez Zastępcę lub Sekretarza), lista obecności stanowi załącznik do protokołu z posiedzenia Komisji.
6. Członkom Komisji przysługuje również zwrot kosztów podróży wynikających z realizacji zadań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi m.in. wyjazdy na szkolenia, narady, konferencje, kontrole punktów sprzedaży, według zasad obowiązujących przy rozliczeniach podróży służbowych pracowników na terenie kraju.
7. Wynagrodzenie wypłacane jest w terminie do 10-go dnia miesiąca, następującego po upływie miesiąca, w którym zaistniało prawo do wynagrodzenia. Wypłata następuje na rachunek bankowy, wskazany przez Członka Komisji.

ROZDZIAŁ VIII – POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Program obejmuje zadania do realizacji od dnia 01.04.2022 r. do dnia 31.12.2025 r.
2. Działalność GKRPA jest finansowana w ramach realizacji Gminnego Programu.
3. Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Burmistrz Ozimka.
4. Burmistrz sporządza corocznie raport z wykonania i efektów realizacji Gminnego Programu za dany rok. Raport ten Burmistrz przedkłada Radzie Miejskiej w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.
5. Burmistrz sporządza, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego Programu, i przesyła ją do tegoż Centrum w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.
6. Przy realizacji programu należy współpracować ze wszystkimi instytucjami i organizacjami statutowo zobowiązanymi do rozwiązywania problemów alkoholowych, problemu narkomanii, a także innych uzależnień (zwłaszcza behawioralnych).